

SISU: TAMMSAARE † — E. KERA / KUIVÕRD OHT-
LIKUKS VÕIB KUJUNEDA BATSILLISÕDA —
L. KALDRE / KOMMERTSKOOI 1. LEND / UNUSTUSTE
RANNAL — K. LEPIK / PROGÜMNAASIUMI LÕPETAJAD /
KAUBANDUSKESKKOOI 30. LEND / ÄRINDUSKESKKOOI
1. LEND / VANAD JA NOORED ELUS JA KIRJANDUSES —
H. TARI / TORMI EEL — K. LEPIK / SPORT JA TERVIS —
M. ANNUS / TÖÖST JA TÖÖTAJAIST — A. LAMESOO / ON
TUULINE ÖÖ — K. LEPIK / ARVUSTUS / KOOLIELU.

KAAS ENN KERA'LT.

Ilmus 20. mail 1940.

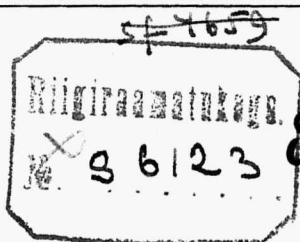
HOVI

TARTU KOMMERTSKOOLI-3 PROGÜMNAASIIUMI-KAUBANDUS- JA ÄRINDUSKESKKOOI ÕPILASKONNA AJAKIRI

XI aastakäik

Kevad 1940

Nr. 5/6 (57/58)

Tammsaare †

„Jah, nii see siinilmas ikka on,“ rääkis Indrek, „ühel on tegemise rõõm, teisel saamise rõõm. Õnnetud on need, kes ei tee midagi ja kes ei saa midagi, päris õnnelikud need, kes teevad midagi ja kes maitsevad oma tegude vilja. Meie oleme teinud, isa, ja sellest rõõmust aitab meile.“

Tammsaare on surnud...

Jah, nii ootamatult võib tulla ta — surm, nii ootamatult, et ei suuda uskudagi, et ta on juba astunud inimese juurde, viinud temalt elu — elu, mis oli veel täies loomisjõus ning mis oli võimeline looma veel väärtuslikumaid, vaimukamaid ja hävimatumaid teoseid kui need kümned, mis meile nüüd, inimese lahkudes, on jäänud ainsaks pärandiks temast.

Tammsaare kui inimene polnud enam noor, ta oli aastais, kuid seda-võrd noorem oli ta loov vaim, ta energia, ta püsimatu tung selle tõe ja õiguse järele, mida ta ei leidnud meist — maapeal elavaist. Ning ta ei kurtnudki, et oli otsinud asjatult, temal oli loomise rõõm, rõõm, et sai juhatada meid lähemale sellele tõeale, mida ta ise kätkes oma surematus minas, ning mille kaotust me täiesti mõistame alles nüüd — inimese juba surnud olles...

Enn Kera

Kuivõrd ohtlikuks võib kujuneda batsillisõda?

Batsillisõda — see on uusim sõjatont, mida hirmunud meeled maalivad tumedates värvides. Arvatakse, et püütakse pisilastega nakatada nii vastase väeosi kui ka elanikkonda tagalas, sünnitades sellega suuremaid kahjusid kui mehaaniliste või keemiliste võitlusviisidega.

Püüan alljärgneva anda lühikese ülevaate sellest, kuidas võib kujuneda batsillisõda.

Ameerika sõjaväearst Leon Fox arvab, et batsillisõja moraalne külg ei tule üldse vaidluse alla. Jutlustada tänapäeval moraalist on täiesti mõttetu. Ei suuda ju sõja mahategemine maailmale rahu tuua. Mitte moraal, vaid otstarbekohasus otsustab hävitusvahendite kasutuselevõtu sõjas. Nii on see ka bioloogiliste võitlusviisidega. Kui aga leiutatakse mingisugune võitlusvahend või relv, millega saab vastase suuremaid kaotusi tekitada — lööb see kõigele vaatamata siiski läbi.

Asudes bioloogilist võitlusviisi vaatlema, peab kohe mainima, et inimsoo õnneks on kartused siiski liialdatud batsillisõja kohutavatest mõjudest. Vähemalt esialgu. Kõigepealt vaatleme nakkushaigusi, mis tungivad inimese organismi seedimiselundite kaudu. Need on — kooaegadel esinesid need haigused kaunis massiliselt, tänapäeval on tüüfus ja kõhutõbi kaunis haruldased, kuna koolera on hoopis tundmatu. Kui nüüd kasutada neid pisilasi, mis on kunstlikult kasvatatud, toiduainete ja vete ülekülvamiseks — kas järgneb siis sellele taud? Ta võib ju esile kerkida, kuid ta surutakse kiiresti maha, sest vastuabinõud on lihtsad. Keetes toiduained ja veed ning pidades piinlikku puhtust, ei ole meil neid haigusi tarvis karta. Juba Aristoteles õpetas oma õpilasile: „Keeda oma vesi ja mata oma väljaheidet.“

Edasi vaatleme haigusi, mis leivad teed hingamisorganite kaudu, need on — gripp, kopsupõletik ja nohu. Viimane küll õigupoolest polegi mingi haigus, kuid ta võib halvendada meeolelu ning vähendada töötahet, mis sõjaväes omavad küllaltki suurt tähtsust. Mida saavuta-

takse sellega? Täielikult pisilastevaba õhku ei hinga me kunagi sisse ja grippi ei haigestu ju iga inimene.

Mineviku-sõdade kohutavamad taudid: katk ja plekiline soetõbi, mis eriti Maailmasõjas avaldasid venelaste ridades laastavat mõju, kanti edasi nakatatud kirpude ja täide kaudu. Tekib küsimus — miks just venelaste keskel oli neil taudidel suur mõju? Sellele küsimusele leiame vastuse, kui vaatleme nende taudide leviku tingimusi. Plekilise soetõve täid peavad, selleks et nakatada, sattuma just vahenditult riietesse. Ja venelaste juures jättis soovida just puhtus. Seepärast siis — puhtust ja veel kord puhtust!

Kuid vägagi ohtlikud batsillisõjas on haiguseid, mis levivad haavade kaudu. Need on kangestuskrambi ja haavapõletiku pisilased. Nende pisilaste nakatatud haavad tekitavad haavatuule väga piinavaid kannatusi. Kuid ka siin pole oht nii suur, kui algul võib näida. Esiteks on nende haigusepisilaste vastu olemas väga häid süstimisvahendeid, ja teiseks — nende pisilaste edasikandjaks tuleb valida vaid mürske ja kuule. Kuid nagu teada, on püssirohugaasidel plahvatusel väga kõrge temperatuur, millele ei suuda ükski pisilane vastu panna.

Viimasena tuleb veel nimetada botuliini (batsilli-mürk), mis ka rahuajal on hävitanud inimesi ja loomi ja lihamürgi näol. Näiteks 0,5 milligrammist on küllalt, et inimest surmata. Haigusnähud, mis botuliini välja kutsuvad, sarnanevad tüüfuse ja koolera omadele. Ja ka kaitsevahend on lihtne. Keeda toidained ja sul ei ole vaja karta mürgistust!

See lühike ülevaade näitab, et batsillisõda polegi nii ohvreid nõudev, kui see näib esimesel pilgul. Pisilastega peab inimene iga päev võitlema ja kultuurinimesele ei suuda nad sõjas rohkem kahju tekitada. Ime võib ju sündida, kui õnnestub kasvatada mingi ülibatsill, kuid peab ütleva, et siis leiutatakse sellele ka paras kaitsevahend. Batsillisõda võib tekitada küll raskusi, kuid temaga, arvan, on siiski kergem toime saada kui gaasisõjaga.

Leho Kaldre

Kommertskooli 1. lend

Klassijuhataja
hr. A. Kaljot

AINLA, ENDEL. Läbi ja läbi muusikaliste kalduvustega, mistõttu on ka tubli ja tunnustatud Õpilaskonna koorijuht. Muusika ongi tema elumõtteks, nimelt tõsine muusika, millele kavatses ka oma tuleviku rajada. Kõrvalharrastusena tegeleb tehnikaga, kuid seegi on seotud muusikaga — ta kuulab raadiot endavalmistatud aparaadiga. Veendunud kunstnikuna vihkab kõiki materiaalseid teadusi ja argipäevaseid kalkulasioone. On loonud väiksemaid muusikapalu, mida aga seni avalikkusele pole tutvustanud. Oma loominguvõime intensiivsuse säilitamiseks kavatses elurada sammuda poissmehena. Tulevikus kindlasti — Konservatoorium.

ANNUS, MARTIN. Kahekordne Õpilaskonna esimees. Silmapaistvamaks omaduseks on, et ta igas olukorras arvestab üldõuse huve, ka siis, kui oma heaolu peaks kannatama. Seetõttu omab ka kõige enam sõpru koolis. Õpib hoolsasti ja heade tagajärgedega. Südamelähedasemaks kõrvalalaks on sport — käsipall, hüpped ja odaheide. On hea kõnemees ja tegeleb vahete-vahel ka kirjandusega. Kellel mingi pahandus kooli või selle korruga, see võib temast alati eestkostja leida. Nimetatud kalduvuse põhjal siirdub tulevikus arvatavasti õigusteadust õppima.

KAAL, REIN. Kannab healõikelist ülikonda, tal on 41 lipsu ja oskab 39 tangosammu. Tunneb erilist huvi auto-sporti vastu, olles ühtlasi ainukesena meie õpilasperest autoomanikuks. Mõnikord tekivad õppetöö alal nendega, kes on kutsutud ja seatud valvama meie noorsoo arenemist, väikesed arusaamatused, kuid need likvideerib ta temale omase kindlusega sel alal. Oma ilusat lauluhäält laseb nautida ainult tähtsamatel juhtudel, koolipidudel. Kaitseb edukalt klassi au malevõistlustel ning on esikohtadega kroonitud jooksja. Kavatses õpinguid jätkata Muusika- ja ülikoolis korruga.

KOPPA, ENDEL. Brünetne pruunide silmadega klassivend. Tema kohta maksab ütlus: „Kus laulu iial luuakse, seal näha võite mind.“ Seepärast on ka kõikide moodsate lööklauludega kursis. Isetegevusest võtab osa Muusikaringis. Omab laialdast tutvusringkonda kõikides Tartu koolides. Üks mehiseim meie klassi meesperest, kes tükitab kaunis esirinnas oma sihi poole: jätta gümnaasium ruttu selja taha, et pääseda hariduse manu ülikooli majandusteaduskonnas.

KIIK, HILDA. Akiivne tegelane kodutütarde organisatsioonis rühmajuhina. Lahke ja lõbus kaaslanna, laulab lustiliselt nii enne kui pärast tunde ja vahetundidelgi. Õppimises üks parimaid, huvitatud kirjandusest, tuleb ka majapidamisetöödega hästi toime. Kavatses astuda ülikooli, kuid kahtleb veel majandus- ja filosoofiateaduskonna vahel.

KOLMKANT, ESTA. Kui küsida Estalt, kas tunded või mõistus, siis saad vastuseks: natuke mõistust, kuid rohkem tundeid. On huvitatud kõigist kirjandusliigest, eriti lüürikast. Elab maailmas, mis on avatud ainult enesele ja lahutamatu sõbratarile, kellega jagab rõõme ja muresid. Koolis hoolitseb, et veerandi lõpul kõik ained saaksid korda ja viimasel veerandil üllatab suurte teadmistega. Kavatses siirduda ödedekooli.

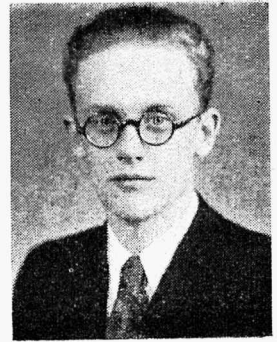

GRÖNBERG, KARIN. Koolis haruldaselt vaikne, tähelepanelik, tagasihoidlik ja edasipüüdlik. Põhimõtteks: „Kes püüab kõigest väest, saab üle igast mäest.“ Üle kõige armastab kodu, seltskonnas aga on täis pulbitsevat elutuld. Erialaks on stenograafia. Ülikoolis kavatses õppida rohuteadust.

KRUUSMAA, LUI. Kui väljendada kogu Humanitaarringi ja vähemalt pool Õpilaskonna isetegevusest kokkuvõtlikult, siis nimetame lihtsalt „Duci“, s. t. Lui Kruusmaa. Eraelus omab kunstilisi kalduvusi plakatite joonistamises ja portree alal. Oma nooruseaastate eksirännakuil on ta jõudnud juba kaunis rahulikesse vetesse. Pühendab end seltskondlikule tööle, seepärast tema suurte kogemuste ja praktika tõttu on kõikidel klassivendadel hea usk tema korraldatud pidude ja muude koosviibimiste kordamiseks. Spordib. Oma mitmekülgsete annete tõttu valib ülikoolis majandusteaduskonna, sest see haarab kõige laiemaid alasid.

LEPIK, VELLO. Abituuriumi klassivanem ja kooperatiivi endine direktor. Oma häid ideid rakendab üldsuse kasuks. Tütarlaste suhtes on külmavereline, ainult teatavatel juhtudel tunneb huvi sinisilmaliste vastu. Lavalistel kalduvustega, kusjuures esimese armastaja osa mängib ainult koomilistes tragöödiates. Harrastab sporti, meeldivamateks aladeks kõrgushüpe ja võrkpall; kuulub kooli esindusmeeskonda. Tavatseb ehitada suuri plaane ja tihti muuta meeleolu. Tulevikus — enne kaitseväge, siis ülikoolis majandusteaduskond.

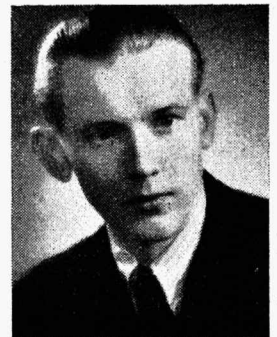
MERENDI, LEIDA. Graatsiline ja õrn nii füüsiliselt kui psüühiliselt. Seltskonnas meeldiv kaaslane ja hea tantsija. Nii õnnes kui õnnetuses eeskujulik sõber, mida tõendab ka 6 a. kestnud sõprus oma pingi- ja korterinaabri Marisega. Taktitundeline igas olukorras, perenaiselike kalduvustega, armastab lapsi. Tulevik tuleb iseenesest ja mida ta toob, eks seda siis näe.

MICHELSON, LYDIA. Täbaramaski olukorras suur optimist. Lõbustab sageli klassi oma sädeleva loomupärase huumoriga. Mängib bajaani ja parema rütmi saavutamiseks lööb jalaga takti. Armastab tantsimist ja lõbusat seltskonda. Ajapuudus talle kunagi muret ei tee, sest õppimine — see läheb ju ruttu! Kuna õpetajaskond aasta jooksul on avaldanud ekslikke arvamusi tema teadmiste kohta, siis on ta otsustanud avaldada oma tõelised teadmised aasta lõpul. Tulevikukavatsus — hea koht ja ülikoolikarjäär.

PILL, REET-MARIS-SAPPHO. Heal lapsel mitu nime. Heasüdamlik ja tujuküllane, abivalmina aitab teisi nii nõu kui jõuga. Peab lugu tublist einest, vaatamata sellele suudab säilitada saleda joone. Sobib kõigiga hästi ja on üks väheseid, kes poiste seltskonnas on tuntud just kamraadina. Tööpäevil teeb tõhusat tööd vaimu arendamiseks, nädalalõpud aga veedab Jõgeva rahu. Tulevikukavatsuseks esialgu koht pealinnas, et siis kaalutella võimalusi elutee suunamiseks kas ülikooli õigusteaduskonda või nende eesmärkide poole, kuhu naist juhib elu seadus.

PÄRTELPOEG, FELIKS. Auhindadega premeeritud esideklamaator, kõnemees ja meisterlaskur. Oli seni põline tantsuvihkaja, kuid enne lõppjaama on oma vaateid muutnud. Sügavate tundmustega noormees, eriti usuliselt küsimusis; ihkab tingimata saada pastoriks, et muuta siis kogu paharetlik maailm enda ümber paradiisiks. Heasüdamlik ja kaasõppureile järeleandlik. Paljude harrastuste tõttu vahel ka hajameelne.

PÖLLUSAAR, LAINE. Tumedajuukseline ilusate silmade ja mitmekülsete huvidega tütarlaps. Eriti on huvitatud kirjandusest. Einelaua toekaim toetaja, mistõttu on saleda joone säilitamiseks hea võimleja, kuuludes ühtlasi tunnustatud võrkpallurina kooli naiskonna koosseisu. Tunneb kokakunsti saladusi, harrastab kudumist ning armastab lapsi. Vahelduseks igapäevasele koolielule veedab nädalavahetuse maal ning laseb oma õrnal ja pisut sentimentaalsel hingel nautida ilusat loodust. Mõnede mitteametlikkude andmete põhjal kannatavat pinginaabri ülemvalitsuse all. Kooli lõpetanud, siirdub paralleelselt ülikooli õigusteaduskonda ja ametikohale.

PÜTTSEPP, ERNA. Korralik ja vaikse iseloomuga tütarlaps. Peab lugu hingelisist väärtusist ja omab kindlaid vaateid, mille eest astub agaralt välja. Oma sügavaid teadmisi jagab lahkelt ka klassiõdedele. Musitseerib ja aja otstarbekohaseks jaotamiseks koostab igal hommikul täpse päevakava. Kino, teater, peod ja muud tühised ajaviited teda ei huvita. Armastab käsitööd ja valib alati selle hästi raske, et midagi õppida. Tulevikus — algul hea koht ja selle kõrval enesearendamine.

SAAR, ELLA. Kinnise iseloomu tõttu suhtleb vaid väheste väljavaliututega. Armastab teha käsitööd ja seejuures unistada vaba aja veetmisest maa vaikuses ja rahus. Loeb õppepäevi koolitöö lõpuni. Tulevikukavatsus — algul hea koht ja hiljem ülikoolis arstiteaduskond.

SAKS, PAUL. Moodustab pikkuselt abituriumi maksimumi. Keelud just eriti ei meeldi, kuid andekas raamatupidamises, mistõttu on asendamatuks jõuks kooperatiivis raamatupidajana. Tantsust ja daamidest lugu ei pea, eelistab poiste seltskonda. Könnib sirgeid radu. Kooli orkestris püüab s-bassi sirgeks ajada, kodus mängib akordeoni. Tulevik sihib Tallinna Tehnikaülikooli poole.

SEITAM, ARNO. Lühikesevõitu blond klassivend. Armastab muusikat. Kuhu küll neid kahte lahutamatu sõpra ei saa — teda ja tema akordeoni. Koolis lööb edukalt läbi, kuna tal olevat enda jutu järgi Jumalaga täisühing. Tunnis vaatab rõõmsa näoga ringi neid sekeldusi, mis Kk. III klassis igavate tundide ajal laiemate rahvahulkade harrastuseks on kujunenud. Siis lausub faktilise märkuse mõne naerupommina. Kuid Arno huumor on heatahtlik. Tulevikus tahab kõrgelt lennata, mistõttu eelistab isamaad teenida lennuväes. Eesmärgi saavutamiseks harjutab tõhusalt pea kandejõudu. Jatkab õpinguid õigusteaduskonnas või Tehnikaülikoolis.

SIMM, ANNELIIS. Särtsu täis pisike kõrgekantsaline ja -lennuline klassiõde. Armastab tujuküllaseid koosviibimisi ja kohvikuid. Omab tugevat annust näitlemisannet ning enne fotografeerimist poseerib, et teada saada, misugune ilme on ilusaim. Peab pedagoogidega ägedaid lahinguid õpilaste huvide kaitseks; on põhimõtteliselt igas olukorras enamusega vastuolus. Kuna suhtleb akadeemiliste ringkondadega, siis on kompetentne seltskondliku käitumise küsimusis ja moeuudistes. Oma ja teiste tuju tõstmiseks toob kuuldavale lõbusaid lugusid klaveril ja bajaanil.

SEPP, TIINA. Kunstikalduvustega blond tütarlaps. Rõivastusküsimusis maitsekas ja annab ka teistele sel alal nõu. Lõbus ja temperamentne, mistõttu on seltskonnas alati teretunud. Tunnis saab oma ülevoolava elukülluse tõttu mõningate õpetajate tähelepanu osaliseks, kuid ega seegi takista teda optimismiga tulevikule vastu naerata-mast. Ülikooli minna ei kavatse, vaid loodab leida head kohta.

STOLTSEN, NELLI. Sündinud perenaiseks. Tunneb kokakunsti suuri ja väiksi saladusi, sellepärast on klassiõhtutel majandusliku külje eest hoolitsemine usaldatud tema mureks. Kodused õppeülesanded teeb alati hoolikalt ega keela oma lahkete abi klassitööde ajal. Oma pinginaabrile püüab igati selgeks teha korraliku käitumise ja eluviiside hüvesid. Kuna kavatseb tulevikus hakata suure talu eeskujulikuks perenaiseks, siis leiab kõige otstarbekohasema olevat kõrgemas majapidamiskooli siirduda.

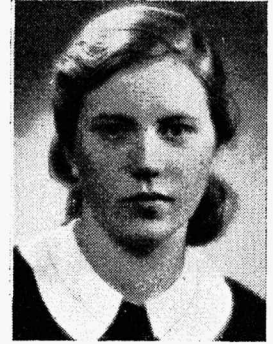
TARI, HARJO. Kannab klassi parima õpilase tiitlit ja on võtnud sihiks teha iga õppeaine oma erialaks. I-te auhindadega kroonitud laureaati kirjandite alal. Silmapaistev näitleja. Kooliskäimine eriti ei meeldi, lõputunnistus aga küll, seepärast lõpetab gümnaasiumi kahe aastaga. Iseloomult on ta pisut kinnine ja endassesüvenenud tõsine töömees, kuid sõbralik ja heatahtlik kõikide vastu. Armastab pikki jalutuskäike vabas looduses. Suved veedab kodukohas, Pärnu mererannas. Kui tuleb aeg, et pead kooli lõpetanult temale lahkumiseks käe ulatama, jääb tunne, et oled koos elanud tõsise ja sõbraliku töömehega. Tulevikukavatsuseks — täita kohused kroonu vastu, kaudgemale pole mõeldud.

TEEMANT, AKSEL. Jõulisim mees meie klassis. Eri-list annet omab pikaks mõtlemiseks, mistõttu kaaluvama küsimuse üle võid temalt vastuse saada võib-olla teisel päeval. Peab korralikult kassaraamatut, mistõttu omab tülika rahalugemise asemel alati täpset ülevaadet kassaseisust. Suur korraarmastaja ja laulumees. Õppetöös lööb keskelt läbi. Klassitöid ei karda, sest arvestab kodus ainult temale tuntud meetodite ja valemite abil teadaolevate klassitööde kohta oma rühma välja, mistõttu ettevalmistus klassitööks suuresti väheneb. Missugusesse teaduskonda tulevik viib, sellest vara veel. Asi tahab põhjalikku kaalumist.

UINT, SINAIIDA. Põhjamaiselt jahe ja kinnise iseloomuga. Vaatamata mõningaile mõtete lahkuminekuile saab oma sõbratariga hästi läbi. Loeb palju valitud kirjandust. Viimasel ajal on hakanud usinasti tantsu harrastama, nähtavasti on selleks oma jagu kaasa aidanud ka uue koolimaja suurepärased põrandad. Üldisist korrarikkumisist osa ei võta, vaid eelistab jääda vaikseks pealtvaatajaks. Kavatses edasi rühkida ülikooli majandusteaduskonnas.

VAGOLA, LYDIA. Klassi ammutamatu tarkusesalv, kust igapäev on võimalik abi leida. Oli kauemat aega kooperatiivi peamüüjannaks ning omab võluvaid omadusi kõigiga hästi läbi saada. Tagasihoidlik, lahke ja alati naerata. Tunneb huvi kirjanduse, eriti luuletuste vastu. Läheb ülikooli, kuid kas arsti- või rohuteaduskonda, seda veel ei tea.

VAHER, GERDA. Vaikselts naerata, korralik. Peab silmas õpinguid, sellepärast manitseb kõiki korrale, eriti vaeva näeb oma jutuka pinginaabriga. Harrastab sporti, erialaks võrkpalli. Tunneb suurt huvi võõrkeelte vastu, mistõttu kavatses nende õppimist ülikooliski jätkata.

VALDMA, META. Väga kindla tahtejõuga. Kasseerib kohusetruult õpilasilt kooperatiivi võlgasid ja vaatamata tänamatule ametile, teeb seda meeldivalt ega ole pealetükiv. Tunnis istub eeskujulikult vaikselt ja tuleb õppimisega kergesti toime. On otsitud tantsupartner ja hea perenaine. Tulevikukavatsusiks on esialgu koht ja siis ülikoolis majandusteaduskond.

VIIRAND, VAIKE. Suuresilmaline ja graatsiline Vaike on huvitatud kinost ja teatrast. Saab kõigiga hästi läbi, kuna ei avalda oma arvamusi, kui see juhtub teiste omast erinev olema. Armastab mugavat kodu, kuid peab lugu ka lõbusast seltskonnast ja tantsust. Andekuse tõttu õppimisele palju aega ei pühenda. Tuleviku kohta ei tea midagi kindlat.

VOLMER, ARMILDE. Pikakasvuline õrn blondiin. Ap-
rillikuiselt vahelduva tujuga, nii et sageli naerab läbi pi-
sarate. Ta elavhõbedalist iseloomu suudab taltsutada
ainult vaikne pinginaaber. Viimasel ajal õpib tagajärje-
kalt tantsimist, kuid pidudel väljaspool oma kooli ei käi.
Jagab sunduslikku ja vabatahtlikku kirjandust, mistõttu
kaob vahel hoopis tema pingile tekkivate raamatuvirnade
taha. Tulevikukavatsusena — õpingud õigusteaduskonnas.

Unustuste rannal

Tuul ümiseb unustusrannal. —

*Õö õrnvalge süli
me mõlema üle
end sirutab poolsaare kannal.*

*Merelt tulevad lagled valged,
kes on kui helmetu lumi.
On lõonud meil rõömukihk palge.
Ees lagled kui helmeten lumi.*

*Kõik tuuled on täna nii leebed,
sest kõnnime unustusrannal.
Mere sinisel kannal
murelaulude leeted.*

*Kaugel küngastel, piki randa
kinnitab kanda
õö tasane laul.*

*Veel kõnnime unustusrannal,
sina, mina ja õhtused varjud.
Ees näljane aul
läbilõikavalt karjub.*

*Kesk valget ja rusket liiva
meil peksavad jalgu
laineratsude tiivad.*

*Kojukutsuvat hüüdu
kuulen nukrate mändide ladvus.
Veel kimedalt hõikas,
siis kaugele kadus.*

*Taas miski mul lõikas
nii teravalt hinge,
kuid asjatult ringe
teen unustusrannal.*

Kalju Lepik

Klassijuhataja
pr. L. Vihalem

Progümnaasiumi lõpetajad

BOTH, GERTRUD. Uustulnukana meeldiv ja kena kaaslane. Klassis vaikne ja tagasihoidlik. Erilist annet omab lavatantsus. Kuulub nende väheste hulka, kes eelistab kodumaad isamaale. Tulevikukavatsus — Kommertsikool.

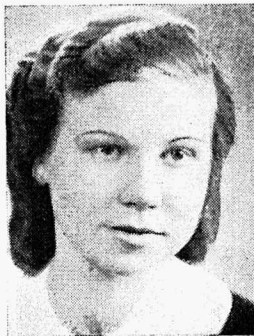

EELMÄE, VIIVI. Äärmiselt kõva käe ja kõva sõnaga tütarlaps, mistõttu mõned poisid kannatavad. Naerab pisarateni. Eelistab poiste seltskonda. Arvustades kaldub tihti teravusteni. Kodus perenaiselik ja võtab sageli külalisi vastu.

EGLON, LEHTI. Alati lõbus ja tujuküllane. On leiutanud tõhusa kärbsetaapmismahendi ja hoiab kodu kärbsetest puhta. Armastab tantsu ja pidusid. Kavatses tegutseda rahvavalgustajana. Klassi esilaulja, s. t. on laulutunnis teistest alati nõudi võrra ees. Klassi kangema soo arvates sarnane teatud filmitähega.

EHRGLIS, LIA. Noorim kaaslane, kuulub klassi raudvara hulka. Omab suflööriannet ja on abivalmis oma pinginaabrile ning lähemale ümbrusele, eriti matemaatikas. Hoolsamaid ja korralikumaid õpilasi klassis, kuulub nende väheste hulka, kes igal aastal lõpetavad cum laudega. Tulevikukavatsus — Kommertskool.

KALDAS, HELGA. Väikseim klassiõde, kes rõõmus oles naerab pisarateni ja ikka pool tooni kõrgemalt. Meeldivast lauluhäälest on tingitud ta eriline naer. Alati lahke ja abivalmis kaaslane. On huvitatud haiglastest ja tulevikus pühendab end õe kutsele.

KASE, MAGDA. Kannab väarikalt klassivanema tiitlit. Omab häid suhteid akadeemilise perega. Tavaliselt kinnine ja uhke, kuid siiski heasüdamlik. Andekas maaliija, on saanud sel alal auhinna. Lemmikspordiks jalgrattasõit. Tulevikus — Kommertskool.

KIVI, LIA. Lahke ja sõbralik klassikaaslane. Tunneb erilist huvi plastika vastu, mida juba kauemat aega harrastab. Vahtevahel luuletab. Vahtab tihti sõpru ja sõbrannasid. Eelistab päevasele õppimisele vaikseid hommikutunde. Väarikas klassiesindaja. Tunneb erilist armastust ning lugupidamist oma pedagoogist õe vastu ja kaugemas tulevikus kavatses siirduda ülikooli Kehalise Kasvatuse Instituuti.

KIVI, HELGA. Hiljuti meiega liitunud klassikaaslane, kes tunneb igatsust vana kooli järele. Daamiliku käitumisega klassiõde, kes arvab, et meie poistel pole solidaarsustunnet. Peab lugu ooperist, muusikast ja kirjandusest. Alati tütarlaste õiguste eest väljas. Tal on häid teadmisi saksa keeles; ei keela sel alal ühelegi oma abi. Tulevikukavatsus — Kommertskool.

KLAUS, ÕIE. Moodne ja väga musikaalne tütarlaps. Armastab klaverimängu ja jazzmuusikat. Motoks: moodsas maailmas moodne muusika. Tulevikus lööb kaasa kuskil jazz-bandis. Sööb tunnis närimiskummit ja šokolaadikompvekke. Armastab mugavat kodu ja kavatseb tulevikutaevasse ronida noodi-redelit pidi.

KRIIT, AMANDA. Alati abivalmis ja südamluk klassikaaslane. Erilisi võimeid omab matemaatikas. Elukutseline etteütleja. Ei pea lugu klassikorrapidaja ametist. Pärib maalt, mistõttu armastab maaelu. Kindel cum laude, kellele gümnaasiumi pääsemine ei tee mingit muret.

KURG, HEINO. Pikakasvuline eksklassivanem. Poistepere kandvaim jõud — maateaduse tunnis kannab kaardid kohale. Riigikaitse tunnis mängib kapralit, kuna kauges tulevikus siirdub Monte Carlosse. Peab lugu kalapüügist ja aednikuametist. Edasi õpib Kommertskoolis.

LEIROST, HANS. Klassi õrn ja õnnetu armastaja. Kannab oma kahte lokki kahel pool pead. Alati lõbus ja selt-sib kõigiga. Omab ilusat häält ja lõbustab tihti klassikaaslasti lauluga. Näeb tihti vaeva saksa keele õppimisega. Kavatseb tulevikus siirduda soolasele veele.

LILL, SELMA. Hüüdnimeks Muki. Sale blond tütarlaps, kes suhtub elusse külmalt. Ei satu kellestki vaimustusse, välja arvatud üks „Vanemuise“ lavatäht. Tunneb huvi tantsu vastu. Mõnikord naerab tunnis kileda häälega. Viimasel ajal hüüdlauseks: tahad õnnes elada, ära iial armasta. Mängib klaverit ja räägib vene keelt. Tarvitab tunnis venekeelseid väljendusi: oi požemoi. Lahutamatu sõbranna pinginaabriga. Kuulub „mõõgavendade ordu“ mistõttu on sattunud mõnega vastuollu. Tulevikus — Kommertskool.

LEHISTE, EHA. Maalt pärinev neiu, kes armastab jalgrattasõitu, tumedat rassi ja unistab saledast joonest. Omab härrast südant ja rohkestivoolavaid pisaraid. Punastub igal võimalikul juhul. Lemmikaineks on tal aastate jooksul kujunenud ajalugu. Omab häid perenaiseoskusi. Tavaliselt heasüdamlik kaaslane. Tulevikukavatsus — Komertskool.

MIITEL, ASTA. Pikk brünetne klassikaaslanna, kes nõuab enese juuresolekul võõrsõnade tarvitamist ja filosoofilist kõnet. Omab erilist talenti ajalooos, mistõttu on saanud hüüdnimeks — ajaloolane. Tunneb huvi ka arsti-teaduse vastu. Soovib kuulsaks saada.

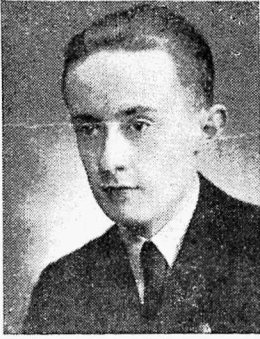
SUUR, FRIEDRICH. Blond klassirüütel boheemlaslike kalduvustega. Klass arvab, et on vaikne, viisakas ja alati abivalmis ning kuulab hoolega tundi! Vihkab hobuseid. Suurima lipukogu omanik meie klassis. Tal on teatud nõrkusi, kuid nõuab kategooriliselt, et neist viisakalt vaikitakse. On rahul sellega, et teda ideaalinimeseks peetakse. Tulevikukavatsustest vaikib.

NURK, EDUARD. Kergejalgne indiviid, kes 400 m rekordi püstitas sõerajal, kuna isikliku rekordi purustas Rüütli tänaval. Kannab kohvriil välismaa hotellide ja hambapastade reklaamsilte. Omab määratul arvul hüüdnimesid. Kõiki tantse tantsib foxi rütmis. Ärevate aegade tõttu varjab end palitukrae taha. Kavatses siirduda tegelikkusse ellu.

TUBIN, KAJA. Brünetne sale suurte sõstrasilmadega klassikaaslanna. Saksa keele tunnis armastab sõbrannadega „kohvijuttu“ ajada, mistõttu peavad pinginaabriga kordamööda klassi kaugemas nurgas — „kamtšatkas“ — istuma. Armastab joonistada ballikleite ja tegeleb vahetevahel ka paberist nukkudega. Oma algebra-kladest on loonud moežurnaali. On hullupööra „sisse võetud“ moodsaist tantsumuusikast ja jazz-muusikast. Armastavat kuuvalgust ja Peipist. Talvel kirglik uisutaja, suvel harrastab jalgrattasõitu. On lõbus, otsekohene ja sõltumatu, abivalmis ja klassi huvide eest alati väljas. Tulevikukavatsus — Komertskool.

OKS, KARL. Esitab väärikalt meie klassi. Vaikne ja sümpaatne kaaslane, kelle olemasolu sageli unustatakse. Huvitub kirjandusest, ja kõigile üllatuseks tuli tantsukursusele. Ainuke meesõpilane, kellel pole märkusi teatevihikus. Tulevikus — Kommertskskool.

VASEMÄGI, ELLEN. Hüüdnimega „Võsa“. Blond loomulikkude lokkidega klassikaaslane. Andekas kirjanduses. On eranditult lahke kõigi vastu. Armastab hobuseid, ratsutamist, beebisid ja perenaiseametit. Kuulub äravalitute hulka. Kooli tunnustatud laureaat külaelukirjelduse alal. On lähemaid sidemeid Saksamaaga. Tulevikulootus — Kommertskskool.

VANDA, KARIN. Temperamentne sale blond tütarlaps — hüüdnimega Kiki. Kannab sõrmust ja siidsukki. Väga otsekohene ja täis protestivaimu, ei kohku kellegi eest tagasi. Tantsib hästi ja laulab kõiki lööklaule algtekstis. On hea klaverimängija, ning omab talenti lavatantsus. Oma valju ja heleda häälega häirib mõnda tujukat poissi. Armastab väga koduloomi ja maaelu, mistõttu unistab saada mõne suure talu perenaiseks. Lemmiknäitlejaks Tyrone Power. Erilist nõrkust tunneb mustade lokkide, tumedate silmade ja pisarate vastu. Omab klassis meheideaali. Muidu alati heasüdamlik ja korralik kaaslanna. Tulevikukavatsus — Kommertskskool.

VOLT, VALVE. Hüüdnimeks Tita. Hea söögiisuga, mistõttu klassi kangema soo arvates omavalki nii ümmargust nägu; mingipärast on hakanud koledasti vihkama juustu. Tunnustatud klassi juuksur. Kergesti ärrituv, pika vihaga ja ülekohtu mitte andestav. Omab erilist annet kiirkõnlemises ja vaidlemises, kus tingimata peab temale õigus jääma. On lootusetult armunud mustadesse lokkidesse; tunneb huvi tennismängu vastu. Armastab pidudel käia ja tantsida. Lemmikvärv — sinine. Edasi õpib Kommertskskoolis.

VÄRK, EDUARD. Klassi kangema soo kangeim esindaja, kes ei tee enesele liiga õppimisega. Tunneb nõrkust akna klaaside vastu, hiljem teeb kindlaks, palju tal maksta tuleb. Haavub kiiresti ja kannab pikka viha. Kirglik kino- ja teatrikülastaja. Tütarlaste seltskonnas on häbelik. Tulevikukavatsustest vaikib.

Kaubanduskeskkooli

30. lend

Klassijuhataja
hr. F. Lokk

FREIBERG, LEIDA. Unistavate vesihallide silmadega heasüdamlik tütarlaps. Teeb oma tööd vaikselt ja vastama minnes naeratab abitult. Lõbustab end tundides tänapäeva romaanidega, õppimisega ei tee liiga. Tulevikukavatsusi ei tea, kuid igaks juhuks käis leeris.

TINNO, HERTA. See väike kapriisne sasipea peab ka alati vaidlema või vastu rääkima. Vastama minnes kõhatab — kõhatab — ja tihti jääbki sellega. Ei „kaks“ ega „viis“ suuda segada tema ükskõikset ilmet; ainult siis, kui asi kipub täbaraks minema, püüab pisaratega maailma kurjust ja ülekohut pesta. Peale saksa ja prantsuse keele harrastab veel balletti.

HARK, VAIKE. Spordib, on klassi parim uisutaja, mille tõttu on omandanud kindla ja uhke rühi. Kunagi ei halise ega noruta; teab, et talle ei sobi pisarad. Püüdlik, korralik ja haruldaselt kindlaloomuline. On cum laude kandidaat. Korrarikkumiseks tarvisminevate vahendite leiutamise oma pead palju ei vaeva, küll aga aitab neid läbi viia. Klassielusse puutuvad küsimused teeb oma südameasjadeks.

HAVAKATS, LINDA. Suurte sügavate sinisilmadega ehtne eesti neiu. Korralik ja edasipüüdlik igapäevases töös ja koolielus. Aitab kõige hingega kaasa õilsamaile ettevõtetele. Oma teadmiste-tagavarast teisi just meeldi ei valgusta. Laulab mitmes keeles tiiskanti. Andekas joonistamises ja deklameerimises. Edasi Kommertsi.

HELBE, ANTS. Kindlaks kujunenud maailmavaatega, boheemlasliku hingelaadi ja välimusega klassiveli. Seltskondlikke traditsioone ei tunnusta; vaieldes tarvitab üleolevat tooni. Loeb palju kirjandust, mistõttu on omandanud väga laialdasi teadmisi. Luuletab ja on silmapaistev maletaja. Eriti selget pead omab arvude-vallas. Helbe ehk teisi sõnu Nelson on ennastohverdavalt lahke ja abivalmis. Alati on tal kaasas tootslikult palju sullepäid ja pliiatseid, seepärast on iga tunni algul klassi ründeobjektiks. Läheb pealinna oma teadmisi täiendama.

HILPUS, ENDLA. „Ma palun vabandust, et hilinesin: rong jäi hiljaks.“ Räägib asjalikult ja küsib vaid tarvilikku. Armastab punast värvi ja kasutab seda edukalt koolikrae asendamisel. Kuuldub, et armastab pidusid ja lõbusat olemist, peab lugu ka tänapäeva kirjandusest. Ei naera, vaid naeratab. Kõige enam teab temast ta ainuke sõbratar. On selgeks õppinud sõjaväelaste aukraadid ja valib selle järele oma sümpaatiaid.

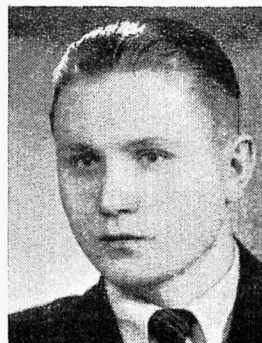
KANGUR, ERIDA. Tulvil energiat; ruttab koolist tantsuproovile, sealt klaveritundi ja lõpuks teatrisse — jalgu puhkama. Oma sõbraliku ja lepitava iseloomu tõttu on ta klassi lemmik. Joonistab hästi. Öhtul uinub, raamatupidamisklade käes. Hoiab aus ka „ühistööd“. Tulevikus siirdub helidevalda ja leiab seal kindlasti oma edu ja õnne.

KITS, SELMA. Maatütarlaps ja klassi kardetud kassameister. „Kae, et sa omses raha ära tood!“ Protestib õpetajatega ega karda oma arvamusi öelda, otsekohene ka kaasvõitlejate suhtes. Oma mõtteid pajatab tihti poolkogemata klassi vaikusse, mis kutsub esile üldise naerulagina. Õpib keskmiselt. On ideaalne pinginaaber. Kui saab linnas koha, jätkab õpinguid Kolledžis.

KOLBERG, MARTA. Juudi temperamendiga tütarlaps. Ülemeelikus tujus terroriseerib rusikatega oma pinginaabrit. Õppimisega liiga ei tee, kuid oma väikesi teadmisi jagab ka teistele. Pidu ei käivat, aga tantsida oskab. Mängib vingerpussi poistele ja oma sõbrataridele. Tulevikust vaikib salapäraselt.

KOMS, ARNOLD. Noorim õpilane klassis. Omab suuri entsüklopeedilisi teadmisi ning armastab žestikuleerida võõrsõnadega. Agaraim oponeerija kirjandusloo tundides. Vahel kasutab vaieldes ka ladinakeelseid tsitaate, mida aga paberilt maha loeb. Arno põhimõtteks on: terves kehas terve vaim, seepärast kasutab kogu oma vaba aja spordile. Vahetundide ajal lahendab ristsõnamõistatusi ja ajab tähtsa näoga juttu fotomasinate üle. Tantsust ja tütarlastest lugu ei pea — töötab jääda põliseks vanapoisiks. Püüab pääseda Kommertsikooli.

KORKO, MAIMU. Kristliku maailmavaatega tüdruk, kelle head iseloomu vähesed tunnevad. Töösse suhtub hoole ja kohusetundega ning on alati abivalmis. Enne eksameid ja klassitöid ärritub kergesti. Omab head maitset rõivastuse ja filmide alal. Teeb palju käsitöid ning armastab oma ümber puhtust ja korda.

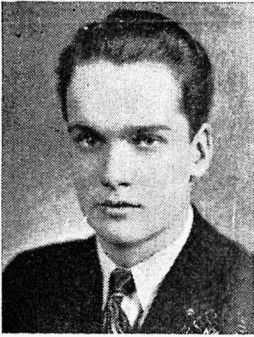
LAPP, LEHTI-KAI. Ainuke siledapealine tütarlaps klassis. Ta ei haavu ega vihastu kunagi. Rääkides naeratab sõbralikult; kui on arutusel tõsisemad asjad — teeb tähtsa näo, mõtleb, ja olles leidnud sobiva lahenduse, naeratab jälle. Tunnis armastab reisida, kui selleks on võimalusi. Oskab hinnata head nalja, on suur teatrisõber. Järgmiseks — Kommertsis.

LAUGASKÜLA, SALME. Sale ja kahvatu klassiõde. Sõbralik, kuid on avameelsuse ja otsekohesuse tõttu tuleb tal vahel mõnega lahinguid lüüa. Omab tulist protestivaimu. Koolitöös pooldab põhimõtet: üks kõigi ja kõik ühe eest. Oskab vestelda. Õnnistab oma pikka perekonnanime, kuna uued õpetajad ei jõudvat seda välja veerida.

LILL, HELGA. Hea loomuga maatütarlaps. Õpib hästi, andekas matemaatikas. Tunni ajal armastab tahapoole kõverdi istuda ja palju rääkida. Ainuke õpilane klassis, kes raamatupidamistunnis ei värise. Kannab moodsat soengut. Räägitakse, et koolis olevat vähe peegleid tema jaoks. On avameelne ja räägib põnevaid lugusid oma seiklustest. Peab lugu sõjaväelastest. On kirjavahetuses austraallasega, keda kavatseb kunagi külastada.

LEPIK, VALTER. Tunnustatud fotograaf, kes on jäädvustanud klassi ilusamaid hetki. Viisakas džentlmen. Klassis on tema käes imeline võim üksmeele äratamisel. Põhimõtteline üksinduse ja igavuse põlgaja. Peab aasta läbi maipäevi, seejuures päike pleegib vormimütsi — kuu tsiviilmütsi. Kolm veerandit aitavad teda mitu abistavat kätt ja ta oma andekas pea, kuna päriselt „rabab“ alles viimasel veerandil — ja ikka tuleb puhtalt välja. Läheb edasi Kommertsi.

LINK, HELGA. Ilus ja loomuliku intelligentsiga neiu. Klassi ööbik, kelle seltsis ei hakka kunagi igav. Tema beebilikkude naljade ja väljendusviiside juurde sobivad nii hästi naeravad sinisilmad ja lohud põskedes. Vaatab veidi üleolevalt teiste naljadele ega näita erilist agarust klassi üritustest osavõtmisel. Tantsib hästi ja armastab rääkida filmidest.

MERILA, MARE. See on tüdruk, kelle olemasolu või puudumist klassis peagu keegi ei märka, välja arvatud tema elav pinginaaber. Õrn ja habras kogukene. Väljaspool kooli liiguvad lõbusas seltskonnas. Mängib kitarri. Õppimises pressib keskelt läbi.

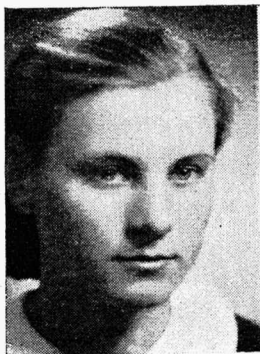
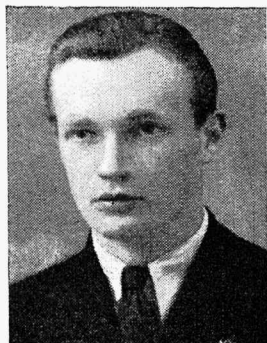

MÄNNIKSAAR, HELGO (Männa). Tuli kooli tore da tütarlapseliku juuksepalnikuga, mille hiljem loovutas elektrilokkidele. Lõbus ja heatahtlik, õppetöös püüdlik ja kohusetruu. Pingutusile vaatamata pea ei taha hästi mahtuda lauasahtlisse. Korrarikumistele lööb ainult niipalju kaasa, kuni need karistuseni ei ulatu. Majapidamisest ja käsitööst suurt ei hooli. Kommertsi.

OOLO, NIINA. Niinal on kaunis profiil, mustad juuksed ja teravhallid silmad. Ei lobise. Teeb ennastohverdavat päästmisetööd vene keele tunnis ja tõlgib lahkelt asjaomastele kõik noomitused ja manitsused hiljem eesti keelde. Loomult kindlameelne, elab rahus ja õnnes oma üksiklase-elu viimasel pingil.

NÕU, MANIVALD. Ulja vaatega klassivend, kes peab kinni põhimõttest: tarkus peas, ja mitte raamatuis, seejärel omab väga madala protsendi sunduslikest õpikuist. Pidudel palju ei käi, kui korra läheb, siis tantsib ka kõik tantsud. Hea huumoriga seltsimees; klassiõdedega lahinguid lööma ei hakka, pigemini tõstab juba käed üles ja annab alla. Lähemas tulevikus — Kommertsi.

PUNGA, AINO. Püüdlikem õpilane klassis. Naerab vaikselt, on abivalmis ja sõbralik. Tunni ajal erajuttu ei aja, ainuke lause, mida ütleb, on: „Kušš, pane n'd tähele!“ Tahab mõjuda kaasõpilasisse pedagoogiliselt. Lemmiklauluks on „Õhtuses ilus“, ise aga kaasa ei laula. Läheb edasi Kommertsi.

PIHO, VIRVE. Moodsa ilme ja soenguga klassiõde. Tunnid ajal teeb manikööri ja arutab oma sõbrataridega elulisi küsimusi. Laulab uusimaid lööklaule, käib pidudel ja tantsib. Klassi „pearaamatu“-pidaja. Vaidlustes jääb ikka temale õigus! Enne eksameid käib kirikus.

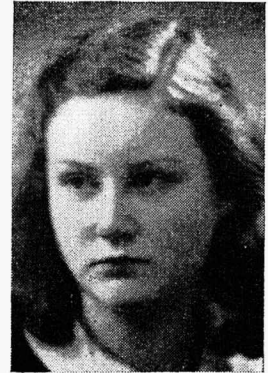
PÕLLUSAAR, ELGA. Energiline ja hakkaja iseloomu tõttu on kandvamaist jõududest klassi isetegevuses. Tekkinud lahkkelisid oskab humoristlikult hajutada. Ei närveeri kunagi; teiste naljadele elab südamest kaasa. Hea südameline, kuid vihastub ruttu. Eelistab tütarlaste seltskonda. Õmbleb, uisutab, loeb, mängib palli. Mängivat ka suupilli. Edaspidi püüab kuhugi sisse trügida.

RANDOJA, LINDA. Meister spikerdamises. Klassi mürglist osa ei võta. Ta eraelu on klassile tundmatu tema kinnise iseloomu tõttu. Kodus harrastavat kokakunsti, lemmiksöögiks olevat kapsasupp. Suvel võtab ette matku rattal, talvel eksib ka mõnele peole. Tulevikus jääb auks ja iluks kodule.

RÄPPIN, OLGA. „Mul ei ole aega, pean koondusele minema!“ Vastutulelik: laenab oma raha ja vallasvara. Haige kaelaga teeb kummalist topsi häält, mis mõnel kaasvõitlejal naljanärvid tööle paneb. Rääkimist, mis toimub fortefortissimo, püüab harmooniliste liigutustega huvitavaks teha. Tunnis istub targa näoga: tarkust läheb Komertsis tarvis.

SIIDER, EHA. Pruunide lokkidega tumedasilmaline tütarlaps. Tal on eriti ilus nina ja profiil. Vastamisel punastub. Koolis korralik ja vaikne, eraelus aktiivsem: tantsib, matkab, sõidab rattal, laulab ja mängib kitarri. Meeldivaks ajaviiteks näib olevat pressida kleiti ja kraesid. Naerab pehme madala häälega. Teeb eelarveid ilusa kodu loomiseks.

SALLUM, LINDA. Sõbralik ja otsekohene, seepärast ei luba, et temast salajuttu räägitakse. Eriharrastusiks on käsitöö tegemine ja küünte kasvatamine. Viimaste puhul on pisarateni õnnetu, kui mõni ta hästihoolitsetud kasvanikkudest murdub. Kui klassis kord kipub rappa minema, teeb tusase näo ja — ah, mine sa nendega maid jagama, nad alles noored. Tulevikus hea perenaine oma kodus.

SULG, LEIDA. Omab väga kena ja tasast häälekest ning erilisi inglilokikesi. Laseb end kergesti mõjustada ja segadusse viia. Mõõdab sagedasti parketti, kusjuures aga kunagi haiget ei saa. Peab lugu valsist. Innukas rattasõitja.

TAPPO, KARIN. Nagu tilk elavhõbedat keerleb ta pingis. Tõsineb ainult tähtsamate asjade arutamisel. Tema vallutat vadistamist saadab elav kätega vehklemine. Tüüpiline inglise lady, kes kannab uhkelt püsti oma moodsa-soengulist haruldast tuhklondi pead. Kulutab õppimiseks vähe aega, milline asjaolu aga ta häid numbreid ei mõjusta. Öhtul puhkab kinos võrkpallimängu väsimust. Peab lugu heast kirjandusest.

TAPPO, SENTA. Sentakarin saabub ikka viimasel minutil kooli. Söök palju, kuid kooli tules püstitab kiirkäigu rekordeid. Demonstreerib klassile ignlislikku inglise keele hääldamist. Valitud kirjandusest loeb vaid tüsedamaid paksuköitelisi raamatuid. Peab lugu võrkpallist. Käib vahelduseks peol, tantsib hästi.

VARES, AINO. Klassi viisakaim tütarlaps. Erilist huvi tunneb inglise keele vastu. Teeb oma tööd eeskujulikult ega hädalda kunagi. Lipukirjaks: rääkimine — hõbe, kuulamine — kuld. Vabal ajal loeb väärtuslikke raamatuid, uisutab ja peab kirjavahetust välismaaga. Oma olevikust ja tulevikust palju ei räägi, esialgu vähemalt — Kommertskool.

VIIRAND, ENDLA. Tulisilmne klassisõsar. Ihaldatuim tantsupartner. Andekas, kuid vähe kasutab oma andeid. Elava temperamendi tõttu ei saa üheski tunnis ilma märkuseta läbi ja kui jutuajamiselt tabatakse, siis ütleb hürmava häälega: „Jällegi mina! Mis ma tegin?!“ Vihastub ja pöörab suure žestiga selja. Viimasel ajal sümpatiseerib sinivalgele koolile. Pärast kooli lõpetamist jääb puhkama kooliväsimust.

VÄLJAOTS, AASA. Omab julge, uhke ja veidi üleoleva vaate. Arvestades ärevaid aegu harrastab vahel väiksel viisil kaklemist, samuti gaasivarjendisse... ei, pingi alla pugemist. Viimast harjutust kordab eriti vene keele tunnis, misjärel tema kohevil pea kohutava kuju omandab. Teatritükkidest ta ei jäta ühtki vaatamata. Huvialaks — lavatants. Koolitöös tuleb omadega välja.

UMMIK, JOHANNES. Muheda näoga püüab klassivanimena klassile õpetajate korraldusi selgeks teha. Pidu-delt saadab koju tütarlapsi, rääkides neile seejuures viktooria-aegsest armastusest. Hiljuti ostis endale mandoliini. Suvel võtab innukalt osa maanoorte tegevusest ja uurib tehnilist kirjandust. Pärast kooli lõpetamist seab sammud Tehnikumi poole.

Klassijuhataja
pr. E. Audova

Ärinduskeskkooli 1. lend

ARASTE, LINDA. Keskmist kasvu, šatään, suurte hingeliste silmadega humoorikas klassiõde. Täielik optimist. Oskab öelda alati tabavaid komplimente. Armastab tantsumuusikat, eriti tangosid. Andekas klaverimängus, eriti armastab mängida meloodilisi viisikesi, ise sealjuures unistades. Mõne klassiõe arvates olevat tema kohta kohane lause: „Naise võim on pisarais.“ Õpib korralikult Tulevikukavatsus — Kommertsikool.

ERSTU, LUDMILLA. Väike moodsasoenguline alati naeratav kaaslane. Armastab kõrgeid kontsi ja hoolitseb oma välise elegantsi eest. Andekas, kuid õppimisest palju ei hooli. Eriti silmapaistev matemaatikas ja vene keeles. Spordist eelistab võrkpalli. On huvitatud kodumajandustunnist. Vabal ajal teeb käsitööd. Tulevikukavatsus — Kommertsikool ja hiljem Õdedekool.

KAARNA, AKSEL. Pikim noormees klassis. Äkilise iseloomuga, mispärast ka läbisaamine klassiõdedega pole kuigi hiilgav. Varem vaikne ja tagasihoidlik, viimasel aastal muutunud elujaatavamaks ja elavamaks. Käib pidudel ja meile suureks üllatuseks eelistab „brünette“ möödunud aasta „blondide“ asemel. Spordiharrastustest võiks mainida sõrmevedu. Tulevikus loodab õnne leida „metsamajakeses“.

KAAVER, VALUUTA. Meie klassiperes vanim, blondjuustega sale tütarlaps. Egoist. Klassis ei tunne end kodusena, seevastu eelistab vanemate daamide seltskonda. Kalligraafilise käekirja tõttu on saanud põliseks kirja-toimetajaks. Seisab klassijuhataja erilise kaitse all. Tantsust palju ei hooli, kuigi vahel keerutab kaasa. Siirdub ärialale.

KLAOS, AINO. Pikk, sihvakas, heasüdamlik ja kergesti ärrituv klassisõsar. Omapärase huumoriga. Kuna omab alati „much money“, siis leidub tal deebitore „очень много“. Armastab eramütse ja vihkab kõigest südamest kalosse ning vihmavarju. Pidudel käib ainult kindla partneriga. Eriti kogenud köögitöös, kuna on lõpetanud majanduskooli. Tulevikukavatsus — kui Tartust „midagi“ ei saa, siis Tallinn ja ETK.

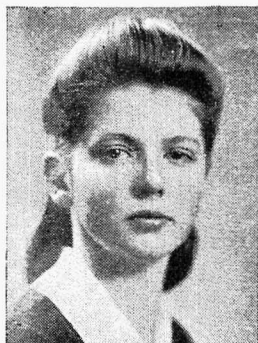
KUUSK, AINO. Sinisilmaline, saledavõitu kaaslane, kelle soeng on alati eeskujulikult korras. Suhtub kõigisse külmavereliselt, usub saatust. Muide ühe treffneristi arvates olevat ilusate jalgadega. Kadestatavalt kunstilise käekirjaga. Varem harrastas klaverimängu. Igavuse peletamiseks tundides harrastab karikatuuride joonistamist. Puudumises esmaklassiline, teatevihikus hoiab viimast lahtrit veel tühja. Boheemlane. Tulevikus — Kommerts-kool.

MANDEL, AINO. Jumekamaid tütarlapsi klassis. Oma haruldase häälega võiks käia kindlasti Miliza Korjuse jälgedes, kui ta oma häälele rohkem tähelepanu pööraks. Eelistab „brünette“. Oli veel hiljuti suur pidudel käija, kuid nüüd ei hooli enam pidudest. Mõne kaaslase arvates auahne. Kuulub klassi parimate õpilaste hulka, eriti hiilgavaid teadmisi omab vene keeles. Läheb kindlasti Kolledži.

MÖLDRI, ILMAR. Omapärase kõnnakuga sinisilmaline noormees, kes oskab tabavalt segada igat konversatsiooni. Võiks olla geenius õppimises, kui teda ei takistaks üleliigne tegelemine fotograafia-alaga ja teaduslike raamatute lugemisega. Oma kooli naisperest lugu ei pea, kuid kaaslane teab rääkida, et püüab luua sõprussidemeid maaneidudega, eelistades talutütred. Meeldivaimaks ajaviiteks on ajalehekuulutustest kokku seada imelugusid. Läheb Kommerts-kooli.

MATT, EDITH. Õrna näonahaga ja kadestatavalt ilusate silmadega. „Ideaalne laiskvorst“. Tal pole peaaegu ainustki kodutööd tehtud ja kui see ime mõnikord juhtub, siis vabandab ta järgmiselt: „Vabandage, ma olen oma kodutöö teinud, mu mõistus ei olnud eile normaalne.“ Käib sageli kinos ja on vaimustatud Villi Birgelist. Hoolitseb oma kehakaalu suurendamise eest, süües igal võimalikul juhul. Omab kirjanduslikke ja kunstilisi andeid ning valdab saksa keelt. Tulevikuunistus — saada mõisaprouaks.

PARIS, ERNA. Tõsiselt ning leplikult ellu suhtuv klassiõde, kellele eriti meeldivad vihmased ja tuulised ilmad. Tõsine iisraeli naine, kelles pole ühtegi kavalust. Laulab madala häälega, jäljendades Zarah Leanderit. Klassis ainuke, kes tunneb autodüst. Töötab aktiivselt gaidide salgajuhina. Pidadel eelistab kodust õhkkonda. Peab kinoskäikude üle raamatupidamist. Läheb gümnaasiumi.

NIGOL, ENE. Noorim, kena välimusega, temperamentne ja sarmikas tütarlaps. Oma üleliigse elavusega on saanud õpetajate murelapseks. Aktiivne, vaimukas ja teravmeelne kaaslane, kes lahendab stoilise rahuga tunnis „Ajude gümnaastikat“ ja imestab, kuidas teised saavad ilma selleta elada. Tunneb suurt huvi lavatantsu vastu. Lemmikspordiks on ujumine, rattasõit ja uisutamine. Jõuab hästi edasi, olgugi et on vähe aega õppimiseks. Tulevikus — Kommertsikool ja hiljem Kehalise Kasvatuse Instituut.

PELLISTE, ÕIE. Üliaktiivne, võluva naeratusega alati lahke ja abivalmis klassivanem. Hea organisaator, mispärast ta nimi ulatus juba „Ajude Gümnaastikasse“. Kuulub õpilaskonna juhatusse. On kirjanduslike kalduvustega ja deklameerib hästi. Taotleb Tammsaare lauset „Võideldes õiguse eest“. On vaimustatud lavatantsust ja eriti väljapaistvalt esineb võimlemisreas. Innukas sportlane — tähelepanuvääriv kiirusutamises. On uhke, et omab sõbratari, kes on hiljuti Tartu sõitnud Kaliforniast. Tulevikus — gümnaasium ja hiljem Kehalise Kasvatuse Instituut või?....

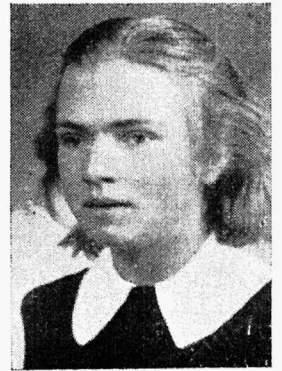
OBET, LORAANA. Vaga vesi — sügav põhi. Tagasihoidlik vaigse iseloomuga tütarlaps. Klassi üritustest võtab siiski aktiivselt osa. Nähtavasti on huvitatud inglise keelest, kuna võtab ainukesena klassis raamatuid kogust. Peab sulesõda välismaalastega. On väga ökonoomne; iga laenatud sendi nõuab tagasi. Teeb käsitööd ja oskab hästi keeta, olles endale alati lõunavalmistajaks. Armastab teatrit ja kino, kuid pidusid vihkab. Tulevikust vaikib.

PÖDER, ENDLA. Tumedasilmaline brünetne, elava iseloomuga kaaslane, kes on täis protestivaimu. Auahne, ei tahaks nagu näha, kui teistel „veab“. Kaaslaste arvates sobiks moraalijutlustajaks langenud inimestele. Armastab käia teatris. Tunneb huvi spordi vastu, esmajoones harrastab suusatamist. Klassikassurina kasseerib raha ainult siis, kui on ise viimases hädas, öeldes: „Andke ometi juba raha,“ olgugi et varem pole kordagi küsinud. Tulevikus — Kolledž ja hiljem lasteaia juhataja.

TOOM, ARMILDE. Naturaalokkidega temperamentne blondiin. On vaimustatud kõigepealt moodsast tantsust. Varem ei jätnud külastamata ühtegi koolipidu, kuid nüüd on kerkinud esikohale uued huvid. Armastab kannustekõlinal ja mustlasmuusikat. Omab laialdasi teadmisi iluravis ja valgustab selles ka klassikaaslast. Pidas kirjavahetust üle Eesti, kuid postitariifi kallinemisega piirdub ainult pealinnaga. Tulevikuunistus — karusmantel ja auto.

SARAP, LEIDA. Pisim, kindla iseloomuga, heasüdamlik ning parim õpilane klassis, eriti silmapaistev raamatupidamises ja vene keeles. Saadud teadmisi ei lobise kunagi välja, hoiab neid n. ö. „vaka all“. Põeb lugemismaaniat. Abivalmis ja kaastundlik ning leiab alati troostivaid sõnu igähele. Oma õpingutes on hoolikas ja korralik, ainuke, kes õpib järjekindlalt. Tunneb maist huvi teatri ja kino vastu. Kindel kandidaat Kommertskooli.

SÄGA, ALFRED. Alati korralikult ja hästi rõivastatud klassivend. Tagajärjekas mõnel spordialal, kuid eelkõige võiks märkida poksimist tunnis oma pinginaabriga. Eriala — aevastada suure häälega. Armastab viibida värskes õhus, tehes juba varastel kevadepäevadel pikki jalutuskäike vabasse loodusesse oma sõbratariga. Klassi fotomeister. Tantsust lugu ei pea, mispärasest peolt kaob kohe pärast eeskava lõppemist. Läbi tumeda tuleviku paistab Kommertskool.

Kõigile koolide lõpetajaile püsivat töötahet, indu ning head kordaminekut edaspidises elus

soovik „Iloli“

Enn Kera
PEIPSI RAND

Vanad ja noored elus ja kirjanduses

Pildike elust I vaatuses.

Tegevad:

Jaan Paasike
Erna, tema naine
Karl
Olev
Juta
Onu Volli. } nende lapsed

Paasikeste elutuba. Tagaseinas aken ja välisuks, vasemal poistetuba, paremal uks söögituppa, teine Juta eraruumi, keskel laud, toole ja muud majakraami. Vasemal seinas diivan. Karl on kummargil laua kohal ja loeb. Juta istub venna vastas, joonistustarbed ees.

Juta: Mis sa teed, Karl?

Karl: Mis ma teen? Sa näed ju, et loen.

Juta: Ja kogu aeg ühtsama lehekülge?

Karl: Ah, jäta mind rahule!

Juta: Mis sul on, Karl? Räägi mulle!

Karl: (vaikib ainult ja vaatab õele otsa).

Juta: Oi, oi, ole nii nagu praegu! Üks silmapilk. Sul on nii huvitav ilme, kohe fantastiline. (Võtab kiiresti uue lehe ja hakkab venda joonistama.) Nii... silmad... nina... Huuled... huulete joon on nii põnevalt...

Karl: Jäta juba kord, kas saad aru! Ma ei taha sinuga jännata siin, ei taha!

Juta: Ole nüüd hea, Karl, ja istu jälle viivuks! Ma tahan sind just nii joonistada. Kas sa ei saa pisut kauem mõelda sellele, millele ennistki mõtlesid?

Karl: Nagu saaksin ma üldse mil-lelegi muule mõelda.

Juta: Nii... (joonistab edasi).

Karl: Ma lahkun kodust.

Juta: Tõesti? Miks?

Karl: Ma abiellun nimelt.

Juta: Mis sa räägid? (Peatub hetkeks töös.) Kellega?

Karl: Elleniga, sa tead küll.

Juta: Mmh! Aga kuidas sa siis nii äkki? Ja mis isa ja ema sulle ütlesid?

Karl: Nad ei tea veel.

Juta: Ma kardan...

Karl: Tean, tean, nad on nagu raud selle vastu. Just selle pärast ma lähengi.

Juta: Ja sa tõesti ei jäta? Oo — sa oled vahva. Aga istu nüüd pisutki vagusi! (Joonistab viivu vaikides.) Ja see on kindel?

Karl: Jah, see on surmkindel — teist võimalust pole. Ta on mulle enam kui kõik muu. Aga laps, sina ei tea ju neist asjadest veel midagi.

Olev: (tuleb väljast, läheb kiiresti vasemale).

Erna (paremalt): Kas Olev tuli?

Juta: Jah, ema, ta läks oma tuppa.

Erna: Tule sööma, Olev! Kus sa nii kaua olid? Toit on juba jahtunud?

Olev: (läheb üle toa paremale).

Erna: Ei tea, mis sest poisist küll saab. Muud ei kuule, kui nohiseb enda ette. Ma pean isale rääkima. Mis sinuga on, Karl? Mis sa põrnitsed ühtevalu?

Karl: Ei midagi.

Erna: Niimoodi sa vastad mulle. Ja kas sul, Juta, pole ikka veel see joonistamisjonn välja läinud! Oh neid lapsi küll tänapäeval. Enam ei kuula vanemaid üldsegi, tee mis sa tahad.

Karl: Miks ei kuulaks, aga katsugu vanemad ka natuke laste arvamisi arvestada.

Erna: Või ei arvestatagi. Mis sul puudub — vanemad on sulle kõik muretsenud, sa oled kooliharidust saanud, sul on ametikoht käes, sul on kodu ja kõik, mis soovid. Riides käid ka hästi, aga ikka veel — ei arvestata su soove. Kus meie ajal niisugust asja võis olla. Vanemad ütlesid, kuidas tehakse — ja nii ka oli. Ei vanasti julgenud lapsed nii

moodi vanematele vastu hakata kui nüüd.

Karl: Nojah, ei julgenud... Miks nad siis ei julgenud, kuid südames ise neid vihkasid.

Em: Kuidas sa räägid! Lapsed hoidsid ja armastasid oma vanemaid.

Karl: Ega siis sinu lapsed igavesti lasteks jää. Sa ei taha sest kuidagi aru saada, et me enam lapsed polegi, vaid päris noored inimesed juba. Sa käitled minuga nagu kümme aastat tagasi, just nagu Oleviga nüüd, aga siiski... Ja Juta ka on päris täiskasvanu vaadetega — sina aga ikka teed, nagu oleks ta päris plikake.

Em: Niikaua kui laps koolis käib, on ta ikka laps.

Karl: Juta käib küll koolis, aga mina ei käi enam üle aasta koolis, selle oled sa vist unustanud. Ja üldse — me peame natuke selgust saama. Ma... (Jalutab paar korda üle toa) ma nimelt abiellun.

Em: Või seda see tüdruk sulle pähe ajas. Kas ma ei ütelnud, mis sa jandad niisuguse... niisuguse...

Karl: Ma ei luba sul kõnelda temast niimoodi, ja üldse pole see sinu asi. Mind see ei huvitagi, mis sina temast arvad.

Em: Üks hea keretäis sulle kuuluks, näeks, kas läheb jonnivaim seest välja või ei. Oota — oota, kui isa tuleb, küll ta siis suga räägib.

Karl: Ma ei lasegi teil selle tähtsa asja kallal näägutada.

Em: Isa ajab su kodust minema, kui sa nii räägid.

Karl: Ajagu, ma võin ka iseseisvalt elada.

Juta: Aga, Karl! Miks sa siis kohe niimoodi — kõiki asju peaks saama rahulikult teel lahendada.

Karl: Nojah, läbirääkimiste teel, kus üks pool kuulab teise tingimused ja muudkui on sunnitud heaks kiitma. Ei. Mina olen mees. Ma ei lase enesele mingisugust abistamispakti kaela suruda, ma tean ise, mis teen.

Em: Küll elu sind ise ükskord õpetab. Tänapäeval ei usu noored enam vanemate õpetust ega karda Jumalat.

Karl: Või Jumalaga hirmutamasi! Piiblisõna just ütleb, et mees jätab

oma isa ja ema ja läheb oma naisega. See on juba vanasti nii olnud — näed, selles raamatute raamatuski on asi selgesti sees, aga sa arvad, et tänapäeval see polegi kehtiv. Sa ise ei usu ju jumalasõna, mis sa meid tuled õpetama. (Lahkub välisuksest.)

Juta: Aga ema, sa peaksid ju temast ka katsuma aru saada. Me oleme ka ikka inimesed ja meil on ka oma tahe ja eesmärk.

Em: Ole sina tema kaitsja. Kas sa ei taha ka mehele minna? Mine jah!

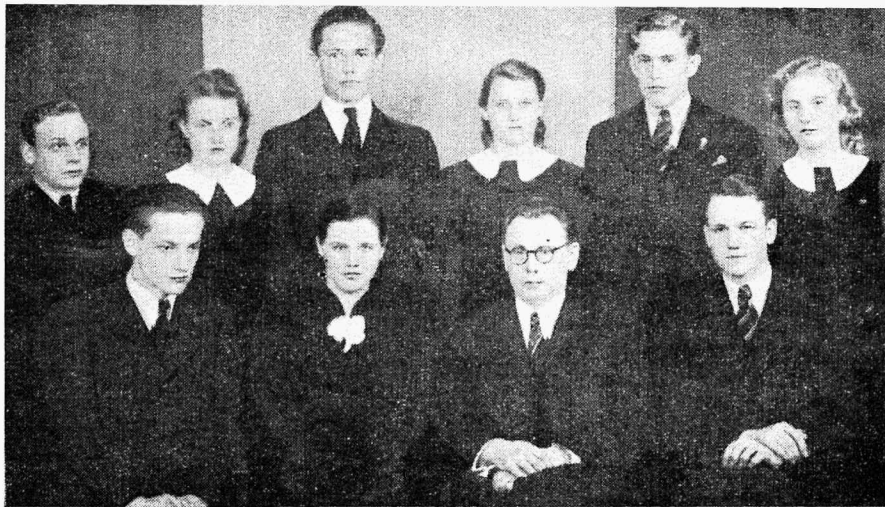
Juta: Mina ei mõtlegi abielluda.

Em: Tahad vanatüdrukku jääda?

Juta: Sa jälle ei saa meist aru, või ei taha sa aru saada, aga sa tead ju, et mind selline asi ei huvita põrmugi. Mul on kunst — selles minu elumõtte seisabki. Kõik muu on mulle ükskõik, mind ei huvita midagi peale kunsti. Kas sa suudad taibata, et ma vaatan praegu sind või Karli või isa või ükskõik keda ja näen kõigis teis ainult modelle — ainult figuure. Miks ei lase te mind siis kunstikooli minna? Miks te peate mu eluõnne hävitama? Mis pakuks mulle kodanlik elu — meheleminek ja riielda mehe või lastega, nagu sina teed, ja iga päev tunda tühiseid muresid, kui südames närib teadmine, et on olemas teine maailm, kuhu mina kuulun, et on olemas kunstimaailm ja inimesed, kes elavad kunstile, kes salgavad endis kõik, mis seoks neid argipäevaga ja kelle üllamaks ideaaliks on anda maailmale kõik, mis suudab nende vaim. Võib-olla neile ei paku elu midagi, võib-olla tavalised inimesed neid naeravad ja pilkavad ja armsad ligimesed riputavad hästi valusaid okkaid nende eluteele — ometi jääb neile suurim, mida pakub elu — loomiserõõm, teadmine, et annad enesest kõik, küsimata või lootmata vastutasu. Sind ei mõisteta küll alati, isegi oma perekonnaliikmed ei taha sind mõista, ent kuski siiski on keegi, kes võiks seda teha, kindlasti on. Võib-olla elab ta alles mõnisada aastat hiljem, ometi on sellestki küllalt elumõtte saavutamiseks, kui tead, et ühelegi inimhingele oled olnud lähedane ja omane... Aga ega siis sellepärast ma ei ütle, et kohe kõik

„Iloli“ toimetus ja talitus.

Vasakult: Elmar Mikkil, pr. L. Vihalem (peatoimetaja), hr. J. Valgma, Enn Kera (tegevtoimetaja), Leo Saar, Linda Pehk, Richard Jurss, Tiina Pikker, Ludvig Kruusmaa ja Ellen Vasemägi. Pildilt puudub F. Pärtelpoeg.

peaksid endid kunstijumalusele üksnes ohverdama. Muu elu, isegi abi-elu ja lapsed võivad ju olla, jah, võib-olla, see oleks päris mugavgi, aga see olgu nii muuseas, see jäägu kõrvalasjaks. Minu elus peab kunst olema, muu võib seal kõrval asetseda, — noh nii dekoratsioonina.

Ema: Oi laps, küll sa oled ikka veel naiivne — elu ongi ise suur kunst, kui sa selle selgeks õpid, pole sulle muud kunsti enam vaja.

Juta: Sa tunned selle elukunsti ees nii suurt aukartust, muudkui tahad aga seda õpetada ja isegi õppida, aga varsti on eluõhtu käes ja ikka veel pole ta sul selge — sul pole siis ühtki kunsti, mida omaksid — ainult tühi hing, mis otsib ja otsib — leidmata midagi, sest leida võib ju sealt, kus midagi enne on asetsemas, tühjusest ammutame ainult tühjust.

Ema: Oh, lapsed! On laps väike, on muret palju, kasvab laps — mure kasvab kahevõrra. Nüüd sul on mitmesugused mõtted ja ideaalid, aga kes sulle riided korraldab, kes sulle söögi valmistab — ikka ema! Alles siis, kui on ema kadunud, siis saate küll aru, kui kahju on temast. Ah näe, nüüd ka vaja nõud pesta (lahkub paremale).

Juta: Aga hea, mu joonis on valmis (silmitseb kaugemalt tehtud tööd).

Olev (tuleb paremalt): Kas ema on pahane täna?

Juta: Ei ole eriti. Miks sa küsid?

Olev: Ma... tahtsin midagi salaasja rääkida.

Juta: Nii... salaasja emaga. Tule, räägi mulle.

Olev: Oh, see on tühine asi, mul läheb koolis natuke raha vaja.

Juta: Kuidas see siis algul nii saladuslik näis. Mõne vihiku tarvis või tahtsid osta värve või joonistuspaberit? Ma võin sulle neid anda.

Olev: Hoi a enesele see paber.

Juta: Küsi isalt, ta tuleb ju varsti koju.

Olev: Isalt... jah. Kuule, Juta, kas sa oskad vaikida?

Juta: Muidugi, kui see on nii hädavajalik.

Olev: Ega sa ei räägi — hea küll, ma usun, sa vaikid. Kas sul on laenata mulle kroon viiskümmend senti?

Juta: Milleks see vaikimisevanne — kui mul see raha olekski? Lõid mõne akna katki või?

Olev: Kust sa tead? Kes rääkis? Kas isa ka juba teab?

Juta: Ei keegi tea. Ma ainult arvasin nii. Ja loomulikult, see polnud üldse sinu süü, vaid...

Olev: No kuule, keegi on sulle seda rääkinud. Kuidas sa muidu tead, et Koppel mind enne tõukas kui mina teda. Aga kas sul on kroon viiskümmend! Jõuluks maksan ära, siis onu kingib mulle kindlasti.

Juta: Kahjuks, Olevikene, mul pole sentigi, Karl laenas eile viimase, lubas maksta järgmisel 20. Kas saad seni oodata?

Olev: Mis tema ka rahaga teeb! Aga oodata ei saa. Ma olen kadunud. See neetud aken pidi just meie selja taga olema ja vana ka just uksest tulema ja nägema, et mina tõukas.

Juta: Küsi isalt.

Olev: Ei julge, ta lööb mu maaha.

Juta: Ära kardada, ei löö, kui ilusasti üles tunnistad.

Olev: Usu, et lööb. Eks proovi lõhkuda mõni aken ja mine siis ütle, et see polnudki sinu süü.

Juta: Ma küll ei tea sulle paremat nõu anda. (Võtab joonistusriistad ja viib need vasemale.)

Olev: Küll on ilma elu ikka raske, oh sa tuline kur...

Emma (paremalt): Mis sa ütlesid, Olev?

Olev: Ei midagi. Jah, meil koolis oli õppida, et kur... kurgid, kapsad, salat on jänese toit — kurgid, kapsad, salat on alus, mitte toit pole alus.

Emma: Mis sa valetad, sa vandusid, Olev. Kas sul häbi ei ole, suur poiss.

Olev: Vannun, et ei vandunud. See kurgide rrr tuli liiga põrisev, aga egas (ukse kell heliseb)...

Emma: Mine lase isa sisse.

Olev: (Väljub, väljast kuulduv ukse avamist, Olev palub tulijal maha võtta üleriided ja siseneb siis koos muheda vanahärraga).

Onu: Tere õhtust!

Emma: Tere! Ah sina, Volli! Said ka mahti meid vaatama tulla. Istu nüüd ometi kohe ja räägi, kus sa oled elanud kogu see aeg!

Onu: Olin siin ja seal. Sa ju tead minu olemist — elan nagu lind oksal: rõõmu vähe, muret veel vähem, ainult tööd on tublisti. Ja teie pool kuis läheb?

Emma: Ma nüüd ei tea ütelda. Ega erilist raskust pole olnud, pidu ka pole pidanud, läheb vanaviisi.

Onu: Ja lapsed on terved?

Emma: Jah. Karliga oli suurem mure. Olev, mine sina oma tuppa, see jutt pole laste jaoks kuulda.

Olev (läheb kõrvalle ära).

Onu: Mis sa ilmaaegu poisist ära saatsid. Kas sa arvad, et niisugune terane poiss mõnest asjast teadlik pole? Usu, tema teab seda ilmaeluga paremini kui sa isegi. Nüüd aga näitad, et sa oma poega ei usalda, ja kui Olevil peaks kunagi mingi mure olema, ei julge ta seda sinule iial avaldada ja otsib võõraid inimesi, kellele südant puistata.

Emma: Kuidas ma siis kõiki perekonnaasju tema kuuldes saan arutada — ta saab igast asjast hoopis eriviisil aru ja teeb koguni vale järeldusi.

Onu: Miks mitte — las kuulab. Või kui tõesti vahel midagi eriti tõsist on, siis otsi mõni sobiv põhjus poja minemasaatmiseks, nii et ta ei taipaks, et tahad kohe tema eest midagi varjata. Aga mis seal oli siis Karliga?

Emma: Üks tüdruk on poisile kärbsed pähe ajanud — ja nüüd muudkui tahab naist võtta.

Onu: Vaata, vaata. Pärts tõi taga või?

Emma: Jumal seda teab. Tormakas ta ju on. Mitu nädalat põrnitses ja haudus ja täna pahvatas välja, et muudkui võtab.

Onu: Mis siis, aeg ju ka seal maal.

Emma: Mis sa nüüd patujuttu, Volli, ta ju alles poisike!

Onu: Eks noorusepäevil ollakse ju ikka kibe ja tuline niisuguse asjaga. Kas teda ennast kodus polegi?

Emma: Ei, läks südametäiega välja. Ähvardas hoopis ära minna. Ütles, et kui meie talle järele ei anna, läheb minema ega taha meist üldse midagi teada.

Onu: Eks see või juhtudagi, kui noortel on suured kired mängus. Kivika raamatuski „Nimed marmortahvlil“, näe, vana Ahas hoiab poega kõige jõuga oma tõe juurde jääma, aga poiss tunnustab lõpuks ainult seda, mida ise õigeks peab. — Ja kus on mu väike lemmik? Loeb või õpib jälle hoolega?

Emma: Ah Juta, jah ta vist joonistab. Ma küll olen talle ütelnud: ega see kunst kunagi kõhtu täida, aga kus tüdruk, muudkui kunstikool ja kunstikool, mingi või maailm hukka. (Hõikab Jutat kõrvalukselt.)

Juta: Oi, sina, onu! Tere! tere!

Emma: Kas sa vestleksid natuke Jutaga, ma pean korra alla poodi minema, enne kui see suletakse. Olen 5 minuti pärast tagasi (väljub).

Onu: Kuidas siis elad, mu tütar? Mida oled lugenud vahepeal?

Juta: Oh, ma polegi saanud midagi lugeda, päris häbi. Koolis oli tööd palju, ainult mõnda ajakirja olen sir-

vinud, see ongi mu vaimne toit olnud viimasel ajal.

Onu: Väike paastumine kulub iga toidu juurde. Siis maitseb hiljem magusamini.

Juta: Raamatus läheb kõik nii ilusasti, vanad kui ka noored seovad end mingisuguse võimsa ideega, mis kannab tegevustikku ja valdab meidki. Elus aga nägeldakse mõne tühise asja kallal kas või nugadeni välja.

Onu: Mida sa mõtled?

Juta: Meie Karli... ja ennastki... ja Olevit... ja üldse... Kas ema ei kõnelnud Karlist midagi.

Onu: Jah, ta rääkis midagi. Aga sina oled kindlasti enam teadlik asjast.

Juta: Oh ei. Ainult et Karl on hirmus tõsine sellega ja ütles, et tema juba järele ei anna, sest see olevat ainuke õige lahendus.

Onu: Eks ole — elus ja kirjanduses leiame kaunis sageli sarnaseid olukordi. Vahel, näe, loed kustki raamatust just nagu oma juhtumusi.

Juta: Kirjanduses on kõik nii tehtud ja peab sedamoodi olema. Kirjanik peab silmas pidama kompositsiooni ja hoidma stiili ja muud teoreetilist värki. Elu aga ei hooli suuremat kompositsioonist.

Onu: Kuidas mitte. Võtame või sellesama küsimuse, mis praegu teilgi siin akuutselt päevakorral — kuidas on lahendatud kirjanduses vanade ja noorte vahekord. Jakobson, näiteks, on mitmes oma novellis käsitletud seda probleemi, kus poeg kangesti ihaldab korda saata midagi suurejoonelist, ja hoiab seda suures saladuses, arvates, et kogu maailm on tema vastu. Nagu teil Karlgi oma abiellumisest teeb suure numbri — kui ei lubata, muudkui ähvardab kodust lahkuda.

Juta: Aga vanemad on tõesti selles tema vastu.

Onu: Muidugi on, kui poiss muud lähemat ei ütle, kui et võtab aga naise ja olgu teised vakka.

Juta: Sa siis arvad teisiti?

Onu: Ma arvan, et kui ta ilusasti algusest peale korralikult räägiks vanemaile, siis kindlasti vanemad oleksid talle abiks. Kuidas ta õieti sulle ütleski — et teisiti ei saa või?

Juta: Jah, et see on ainuke lahendus.

Onu: Kui lugu on nii kaugel, ega midagi. Ma ise räägin isaga. Lõpuks, kes võiks või tahaks veel parem sõber olla kellelegi kui mitte oma isa ja ema. Miks ei võiks siis lapsed pidada vanemaid oma südamesõpradeks ja neid mitte otsida kustki mujalt, juhuslike tuttavate hulgast?

Juta: Aga kuidas see läheks — nad on juba meie lapseeast saati rääkinud meile igasugu muinasjutte tõsielu andmeil, nii et ma ei kujutle, miks peaksime meie just kõik avaldama, ise kogu aeg teades, et oleme veel noored ja lapsed ja ei või kõiki asju teada. Kui sa teaksid, kui väga ma pettusin, kui avastasin jõuluvana-pettuse, see seisab mul praegugi veel selgesti silmade ees. Ema loodab vist, et ma nüüdki peaksin uskuma kurejutte, kuna meie koolis tervishoius seda asja ammu oleme õppinud. Ja üldse, kui midagi perekonnaasju on ajada, siis ikka — teie olete veel noored. Kui nemad ei usalda oma muresid meile, kuidas võiksime siis meie neile omi lähedasi asju avaldada. Igasugusel suhtlemisel peab ju vastastikune usaldus valitsema. Kord, jah, võime ju rääkida vanemaile puhtsüdamlikult kõik, teine kord ka, aga kui siis ikka pead püüdma usaldust, kui leiad ikka enda vastu ainult kinnisi väljendusi, valesid — tõi küll — mitte väga suuri, vahel üsna tühiseid, ent ometi pettusi — siis ei saa ju enam!

Onu: See näib sulle nii. Kui vanemad su eest midagi peidavad, siis teevad nad ju seda ainult sinu hüvanguks. Kui sa selles leiad umbusaldust, siis pead rääkima sellest neile, aga mitte vastama samaga. Nii aga on nemad ikka vales arvamisel, et oled veel üsna noorukene ja mõistmatu, ja käituvad ka vastavalt, selleks et sinul oleks hea. Aga noored peaksid ise enam lugu pidama vanemate vaevast ja mitte niipalju nõudma kui just ise mõistma.

Juta: Ära nüüd tee noortele ülekohut. Ega me siis vanemaid vähem mõista ja armasta, kui me seda neile alatasa ei seleta. Meie põhjamaa temperament ei sunni meid kaelus-

Maleringi juhatus.

Vasakult: Elmar Mikkel (esimees), hr. E. Krahn (hooldaja), Paul Saks, Ants Helbe, Rudolf Pinka ja Heinrich Pärn.

tusile ja suudlemisele. Ja pealegi olen mina ju püüdnud kõik teha, et vanemad minuga rahul oleksid ja mind kuulda võtaksid, aga nad ei tee sellest väljagi. Mul on ka vahel selline tunne nagu Karlilgi, et pean kohe kodust kuhugi ära jooksuma ja katsuma ise enesele eluüalpidamist hankida.

Onu: Miks nii?

Juta: Ma olen ju nii palju kõnelnud neile omist plaanest ja soovist minna kunstikooli, aga nad ei võta mind üldsegi mitte kuulda. Kunstnik polevat mõistlik inimene, kunst jäägu ikka kõrvalasjaks, lemmikharrastuseks. See olevat umbes nagu Juhan Liiv kogu oma elutraagikaga ja loominguaga — ilus, jah, aga alles pärast surma sai surematuks. Mina aga pidavat majapidamist õppima ja — kui hästi edasi jõuan, lubati mind ka ülikooli panna. Aga ma ei taha. Tahan ainult kunstikooli ja seda olen neile ka täiesti selgeks teinud, mitugi korra, aga asjata. Sa kõneled küll usaldusest, ent mis sellest kasu, kui puudub mõistmine või tahtminegi su usaldust mõista.

Onu: Saan sust aru, tütreke, aga kui sulle on tõesti su kunst nii lähedane, siis peaks ta seisma kõrgemal igapäevasest tülist. Kunstikooli puudumine ei tohiks sind veel viia opositsiooni otsingule vanematega või kogu kodust lahkuma. Sa teed niimoodi kooliminekuks tähtsa numbri, su kunst ise jääb tagaplaanile. Vanemail võib-olla on tekkinud selline ettekujutus, et sa ainult jonnid.

Juta: Ega nad mulle, jah, lausa halba soovi — aga nad peaksid mind enam arvestama. Sa oled ju lugenud Vilde „Külmale maale“. Ütle siis,

kas toimis Virgu Anni halvasti, kui ta oma tõekspidamisi õigeks pidades pälvis isa põlguse ja pidi kodust lahkuma? Eks soovinud ju Virgu peremeeski oma lapsele ainult head, aga ometi ei võtnud ta tema seisukohta arvesse, kuni lõpuks seisti paratamatu katastroofi ees — perekonna seisukohalt.

Onu: Ei. Kuid siin oli küsimus absoluutse tähtsusega. Sinule aga jääb su lemmikharrastus igal juhul, ka ilma koolita. Kas sa midagi või kedagi tõesti armastad, see selgub siis, kui pead tast loobuma. Kooli võid minna ka hiljem, võib-olla on sulle kasulik omandada enne üldhariduslikke teadmisi enam ja alles siis siirduda oma alale.

Juta: Aga Karlil võib praegu vanemaile järeleandmine tähendada loobumist võib-olla alatiseks.

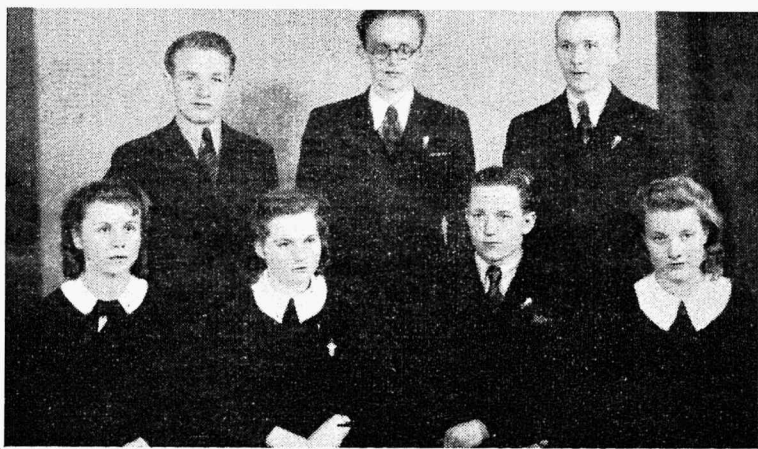
Onu: Miks nii? Kui ta tundmus on tõsine, siis ei peaks ju mõni aasta midagi tähendama, aga — ah so, ta ütles, et nii... noh, eks ma kõnele ta enesega. Mida sa veel mäletad kirjandusest sellel teemal?

Juta: Näiteks Tammsaare „Vanad ja noored“. Mis sa arvad sellest?

Onu: Eks ole — ühiselt alustavad vanad ja noored oma ettevõtteid, ikka heas lootuses, et kõik läheb parimini ja soovitakse tegelikult ka teineteisele head. Kuid elu ei lähe ju nii, nagu on kavatsatud, tekivad lahkeliid — raske on ju öelda, kes on süüdlane. Süüd on mõlemal või pole kummalgi. Ent keegi peab ju süüd kandma ja selleks peab leiduma keegi, kelle kaela see veeretada. Vanasti oli asi lihtsam — kui inimesel oli vähegi varandust, palkas ta enesele peksupoisi ja nüpeldas seda. Nüüd seda

Õpilaskonna juhatus.

Vasakult: Õie Pelliste, Lehte Song, Martin Annus (esimees), Linda Pehk, Arno Killomann, Vello Lepik ja Felix Pärtelpoeg.

kommet pole, aga see sapp, mis ümb-
rus ja olustik inimese kopsu ja sü-
dame vahele koguneb, tuleb ometi
välja mängida. Ja kelle kaela —
loomulikult armsate ligimeste ka-
la. Aga kes on kõige ligem? — Eks
ikka oma või abikaasa isa või ema.
Abikaasa ja omad väikesed lapsed
kuuluvad enese juurde, on nagu tükk
enesest, neile ei taheta halba. Nii
leiutatakse põhjused, miks asuda tei-
se poole kallale närima ja siis algabki
see sümfoonia — ei kumbki taha
tunda end peksupoisina. Siis ilmneb
noorile, et vanad on sihilikult takis-
tamas nende elu eduteed ja vanad
hoomavad, et noored ei suuda enesele
väärtusi mujalt hankida, kui neid va-
nadelt röövides. Ja süü — kõik õieti
tahaksid, et kõigil oleks hea. Süüdi
on lihtsalt see seik, et ühed on va-
nad, teised noored. Me siin arutame
küll, et saaks ja võiks neid vahekor-
di korraldada, aga tegelikult juhtub
ikka sageli, et kerkib esile see vana
vastuolu.

Juta: Aga Mälgu teoseist peegel-
dub küll selline vaade, et vanad ja
noored suudavad elada leplikus vai-
mus ja teineteist mõistes.

Onu: Jah, aga siis peab olema min-
gi suurem idee, mis seoks neid nii-
õelda vaenlasi. Esikohal peab olema
kas perekonna või rahvuse heaolu.
Mälgu puhul on selleks meri ja võit-
lus merega, Kitzbergi „Libahundis“
näiteks peab vastuolu vanade ja
noorte vahel ruumi andma rassipro-
bleemile. Eks see ole eluski nii —
kui tuleb väliseid raskusi, siis hoia-
vad ka vanad ja noored kokku. Ja
õieti peaksid inimesed taipama, et
isiklik õnn olgu igal ta ülimaldiks püü-
deks ja kodu olgu viimane paik, kus

otsida lahkkelisid ja neid lahendada.
Aga mis parata, kui ühed on juhus-
likult vanad ja teised noored.

Juta: Ega siis kõik noored ja va-
nad nii käitu. Leidub ju kindlasti
ka neid paiku, kus teineteisega hästi
läbi saadakse.

Onu: Just-just. Vaja ju polegi
õieti muud kui tsipake järelemõt-
mist ja killuke usaldust. Eks leidu
ka inimesi, kes mõtlevad ja avasta-
vad, et vanemais peitub kõik see,
mis neis eneseiski, ent tavaliselt mõel-
dakse alles siis, kui pole vanemaid,
kellele avaldada seda avastust. Siis
küll ülistatakse oma vanemaid ja ta-
hetakse, et vähemalt omad lapsed
õpiksid nüüd neist endist lugu pi-
dama, ja püütakse noorisse sisendada
tundmust — olla hea oma vanemaile,
keda varsti nangunii enam pole. Ma
arvan, et kirjanduslikes näiteis pole
kuski selgemini fikseeritud see va-
hekord kui ühes laulus. Ei tasugi
otsida teisi näiteid ja teisi põhjusi,
mis kujukamalt esitaksid seda, mis-
sugune on vahekord vanema ja lapse
vahel — sa tead ju ta autorit, ma
ütlen vaid paar salmikest sellest:

Kõrd, talvel, kerkokella löödi
Ja lööjä olli oma lell.
Mo emä aus sis joodi, söödi —
See mälestüs om mulle hell.
Ma tulli, kui so vaene korjus
Jo külmän lautsin magasi.
Maa pääl kui lõpnu oll' so orjus,
So emas võitsi tagasi.
Es kaiba enämb huule häta
Ja kadunu so tõbe lõhn.
Nii rahulik ja uhke näta
So nägo olli kirstun kõhn.
So kae oma ohtjit kaknu
Ja säлга tõstnu toobripuud,
So kässi lehma, peni laknu,

So oma poig es anna suud.
Poig harva üle kodo läve
So manu jõudse kooli teelt.
Sis tuuli, pilvi perän käve,
Es kuule emä lihtsat meelt.
Kui imelik: om armastanu
Nii kavva, kavva emä arm.
Kui valulik, veäp havva manu
Liig hilda elo saatus karm!

Isa (siseneb): Hallo, Volli (käera-putus).

Emä (tuleb koos isaga): Kas sa aitaksid mind köögis veidi, Juta?

Isa: Päris kena, et läksid, meil mu-
gavam vahetada paar mehesõna.

Onu: Ma tean, mis su südant vae-
vab — perekonnamured, eks.

Isa: Jah. Poiss, sinder, on siin
emale vastu haukunud ja lollusi suust
välja ajanud. Tütar jonnivat ka üht-
soodu, ime, et veel väike poiss pole
mõne karutembuga hakkama saanud.

Onu: Aga mine sa tea. Võib-olla
on neil kõigil enesega tõsi taga.

Isa: Mis tõsi! Ei mingisugust.
Seni kui nad minu lauas söövad, pea-
vad ka seda tõde tunnistama, mis
mina neile ütlen.

Onu: Teisi sõnu — kui nad seda
ei tee, siis peavad kohe lahkuma sinu
lauast. Tähendab — nad peavad siis
katkestama perekondlikud sidemed
sinuga. Ja sa arvad siis, et perekond-
like sidemete parim kooshoidja on
nii proosaline köht.

Isa: Kuidas seda nüüd võtta...

Onu: Ja nälja sunnil peavad su
lapsed sinu tõde omaks tunnistama.

Isa: Mitte just nii...

Onu: Ja tõeliselt otsivad ja leia-
vad kindlasti mõne lünga sinus, kas
sa arvad, et nad seda sulle siis tun-
nistavad?

Isa: Mis lünga näiteks?

Onu: Ükskõik. Igal juhul sa võid
ju kunagi eksida, või ütleme diplo-
maatlikumalt — võid oma arvamust
muuta, sest sellega saab iga surelik
hakkama. Ja siis arvad sa ikka, et
suudad lapsi nii kasvatada, nagu sina
seda soovid.

Isa: Sa nüüd filosofeerid mul siin
küll kenasti, aga praktilises elus ei
anna see tulemusi. Poiss, näed, on
ka fantaseerinud midagi äraminekust
ja naisevõtmisest.

Onu: Mida sa siis kavatsed ette
võtta?

Isa: See loll mõte tuleb tal peast
välja juurida.

Onu: Hüva. Ma ainult kardan, et
sa sellega toime ei tule. Ära unusta,
et ta on täpselt sinu koopia, nagu si-
nagi olid 30 aastat tagasi. Kas sa
mäletad veel seda aega? Kas sa tol
korral uskusid, et keegi või miski
suudab sinu tahet painutada? Kas
ei suvatsenud sina isegi siis ütelda,
et enne murdud, aga ei paindu!

Isa: Mina, jah, siis küll... Jah,
peaga vastu müüri, kui nii võiks
öelda... Aga kogemused näitasid elu
hoopis teisiti. Ja eks ole minu pü-
ham kohus nüüd hoolitseda, et poeg
ei tarvitseks käia seda keerukat teed
tõe tundmisele, mis mina käisin ise.

Onu: Just-just, aga kas sa arvad,
et tema usub nii lihtsalt su sõnu —
et siit saati on valge ja seal on must
ja sellega asi korras. — Ei, veli, kas
sa ise uskusid, kui vana-ätt sulle rää-
kis? Pead teda laskma kogeda. Mida
kauem hoiad teda kogemuste eest,
seda enam võõrutad ta võitlusest ja
oskusest ise end juhtida. Ja pealegi
Karli temperamendi juures ma ei
usugi, et ta nii kergesti painduks.
Ta oma tuisupeas enne kindlasti ot-
sustab murduda ja selleks leiab mõne
vääralt sobiva sammu.

Isa: Ja mina peaksin siis sallima,
et tema hakkab emale vastu ja dik-
teerib minu majas oma lollusi kogu
perekonnale.

Onu: Kui sa suvatsed asju nii ni-
metada, siis jah. Aga tal on õigus.
Tal on põhjusi.

Isa: Toho tuline! Sa oled hull,
Volli! Mis kuramuse põhjusi?

Onu: Tjaa! Ta on ütelnud, see
olevat ainuke lahendus. Ma sain sest
nii aru, et ta peab selle tüdruku abi-
eluseisusse viima, muidu minevat asi
hullusti: sa ju tead — noored, ja...

Isa: Ja mina pean seda sallima?
Minu majas? Ei. Kui ta veel siia
tuleb, siis võtab oma asjad kohe ja
kõnnib jalamajd.

Onu: Rahustu natuke, Jaan. Lugu
on nii, et sel juhul ta ainult kehitab
õlgu, viskab pea kuklasse ja terve
eluaeg veab vimma sinu peale. Tal
võib ju halvasti minna, võib ka käsi

hästi käia, aga sina oled igal juhul tema põlguse-objektiks, sina jääd süüdlaseks, kui talle eluvõitlus liialt koormav tundub.

Isa: Taga hullemaks — minu süü ka veel! Nagu oleks mina tema tüdruku pool käinud.

Onu: Kui mitte sinu arvates, siis vähemalt tema ja ta tulevase perekonna silmis oled süüdi. Ja lõpuks pead ikkagi sina lepitust otsima. Sinu aastakoorem kasvab tunduvalt ja kui nad nii kõik su pesast on välja lennanud, siis jääd üsna ükski, ja sul on täitsa ükskõik, kas sa käisid oma tõe järgi või mitte — ainus soov oleks siis teada, kus, kes ja kuidas on su järglased. Sa pead ka ohvri tooma. Võib-olla sama tõeги pead ohverdama, mis praegu omad, sest ohvrikomme pole ainult minevikumälestus, tänapäevalgi peame ohverdama, sageli enamgi, kui on see sul praegu vajalik.

Isa: Seda ei ole!

Onu: Ega ma saagi sulle seda mõtet peale suruda, see oleks sama asjatu kui sinu jutt Karlile.

Isa: Mis sa siis soovitaksid?

Onu: Lase sündmusil minna oma rada. Kui on see asi niimoodi läinud, et poiss peab aga ära võtma, las võtab.

Isa: Ja tirib enese kaela igavese õnnetuse!

Onu: Miks nii? Küllalt on õnnelikke abielusid, mis noorelt alustatud. Sul on siin ruumi, lase nad tulevad esialgu siia, anna neile see otsatuba ja elage koos — üks suur õnnelik perekond — su oma suguvõsa on nii su enese ümber — miks mitte! Ja pealegi see on ju auasi — kui nüüd poeg su sõna kuulab ja naist ei võta, mis siis?

Isa: Või nüüd kohe auasi... Aga seda ta sinder näitab küll.

Onu: Ja pealegi on sul ju teisi lapsi. Aga mul on kindel aimus, et ega sul tüdruki enam kauaks ole.

Isa: Või tema ka juba mehele minemas. Mingu siis kõik, kurram, mul käib juba see värk närvidele.

Onu: Oma laste saatust ei tohi lasta käia närvidele. Aga tütreke sul ei taha küll meheleminekust midagi teada. Tal on hoopis teised huvid.

Isa: See kunstikoolijutt, jah, ma

tean. Aga sellise plikakese jutt või mõtted. On ühe asja pähe võtnud ja nüüd muudkui puurib selle kallal. Mis kunstnik saab õieti ühest naisest! Kujutle ise nüüd minu eite siin pintsli ja värvipotiga ringi uitamas — oleks küll vist vaimustav pilt! Ei. Köök ja perekond — või siis mõni ametnik või müüjanna — olgu, võivad kõneks tulla. Aga mis kunstnik peaks minu plikast tulema?!

Onu: Lase asjaoludel laheneda. Kui su tütar on tõesti sündinud padade ja pannide, hällide ja abieluvoodi või muu sellise tarvis, siis tunneb ta end kunstikoolis varsti igava ja võõrana. Heal kunstnikul võib ju ka siiski veel väga mugav eraelu ja kodu olla.

Karl (tuleb välisuksest): Tere! (Istub teise toaserva diivanile.)

Onu: Mis uudiseid, mu poiss?

Karl: Ei tea...

Onu: Kuidas ametis läheb? Ma kuulsin, teie direktor olevat välismaale sõitnud.

Karl: Jah, sõitis.

Isa: Ta oli öelnud, et enne järgmist kuud ei tulegi tagasi.

Karl: Ei.

Isa: Kas ta enesele asendaja määras?

Karl: Ei.

Onu: Te saate tööga iseseisvalt kõik toime?

Karl: Jah!

Isa: Mis sa nii ühesõnaline oled, poiss?

Karl: Kas ema sulle pole rääkinud?

Isa: Jah, ta kõneles küll midagi.

Karl: Ja sinu arvamine?

Isa: Ah, mis nüüd minu arvamisest. Eks sa ise tea.

Karl: Mul on see asi selge.

Onu: Jumal tänatud. Ega siis ole enam kaksipidi mõtlemist.

Karl: Ei. Ja kui te peaksite selle vastu olema...

Onu: Aga armuline taevas, kuidas sa üldse tuled sellele?

Karl: Mis see jutt tähendab, onu Volli? Ma tundsin sind kui tõsist meest.

Isa: Nii ta on. Kahju ainult, et sa ise enne ei rääkinud väarikalt mehe moodi. Oleks lihtsam olnud, kui nüüd

Humanitaarringi juhatus.

Vasakult: Ludvig Kruusmaa (esimees), pr. L. Vihalem ja hr. J. Valgma (hooldajad), Richard Jurss, Haldja Sild ja Lydia Vagola. Pildilt puudub V. Lepik.

teiste suu läbi selliseid tähtsaid uudiseid kuulda.

Karl: Tähendab, sa oled selle asjaga päris nõus, et mina... tähendab, et ma asutan enesele perekonna?

Isa: Kui sa oled seda otsustanud, muidugi! Kuidas siis elu muidu areneks ja riik muidu poegi saaks. Aga kas me ei räägiks asja natuke põhjalikumalt. Sa rääkisid äraminekust. Suur su palk õieti on?

Karl: Kuuskümmend krooni.

Onu: Tjaa... Kuuskümmend?

Isa: Ja arvad sellega toime tulema? — Pead pingutama!

Karl: Ma pole õieti mõtelnudki sellele.

Isa: So-oh! Millele sa siis mõtlesid, kui kavatsesid ära minna? Aga see on ükspuha. Ega sa esialgu ikka hästi välja tule. Aga sul polegi vaja algul suuri kulutusi teha. Saate selle otsmiste toa enesele, seal peaks teil ruumist jätkuma.

Onu: Oh, või nad siis esialgu ümburust või olusid näevadki, aitab, kui nad teineteiselegi vaatamisega liiga ei tee.

Karl: Kuulge, mis jutt see siis on?

Isa: Ei noh, sa oled kindlasti otsustanud minna meie juurest — ega sest midagi. Aga kannata natuke siin, kuni palk tõuseb. Ega sa ei taha ometi oma naist näha nälgasena või kehvalt riides või...

Onu: Ja pisike nõuab ka oma kulu. Ega need papa-mured olegi nii kerged, poeg.

Karl: Mis pisike?

Isa: Su laps, noh.

Karl: Missugune laps? — Ah, et kes kunagi võiks minul olla? Oh ei! Sellega on ju aega.

Onu: Kuidas sul siis nii aega on?

Karl: Ma ei tea. Ma nagu ei tahaks sellel teemal kõnelda.

Onu: Keda sul häbeneda. Oma isa või oma onu?

Isa: Jah, poiss, oleme nüüd päris avameelsed, me nüüd nii päris-mehed omavahel. Ja kui niisugune lugu on juhtunud, katsume ühel nõul sellest üle saada.

Karl: Pagan võtaks. Sa ta-had, et pean oma... oma... noh — tulevase naise siia majja tooma?

Isa: Muidugi. Elame nagu seni. Tuled oma naise-lapsega siia. Emal päris mõnus teist vahel hoida, kui noorikuga suvatsete välja minna.

Karl: Ei, siia ma ei tule.

Isa: Aga palju mul pole ju sulle kaasa anda, tead küll.

Karl: Tõsi on see, et oma palgaga ma välja ei tule ja sinult ma ei taha ka. Tähendab... ma..., ma ei abi-ellu!

Onu: No ära siis selle majandusliku kaalutluse pärast kohku.

Isa: Auasjadega ei saa nii kergelt mängida, saad aru! Kas sa oled aumees või ei?

Karl: Olen.

Isa: Siis võtad tüdruku ära.

Onu: Ja kasvatad oma poja ise üles.

Karl: Aga taevane halastus, kus mul see poeg siis peaks olema?

Isa: Mispärast siis kogu see kibe abielupalavik?

Karl: Ah nii! Või sellepärast te kogu aeg keerutate siin. Kuidas te ometi võite sellist lollust mõelda, vanad mehed? Saage aru, mulle on abielu nii püha asi, et... päris paha kohe mõelda, kuidas teie sellest aru olete saanud. Ma ütlesin vist, jah, kellelegi siin kodus, et teisiti pole

Kunstiringi juhatus.

Vasakult: Friedrich Suur, prl. V. Si-
sask (hooldaja), Endla Laas, Enn
Kera (esimees), Koit Silla ja Heino
Kalmre.

see mõeldav — ma armastan Ellenit, päris otsekoheselt.

Onu: Ja sellesama koolipoisiliku armastuse pärast lööd nii suurt lärmi. Oi poeg! Kui palju võiksin mina kõnelda sulle sellisest asjast.

Isa: Karl, tule siia. Ma näen, sa oled tõesti päris roheline. Aga see on mu oma süü. Kas teeme nii, et sina räägid mulle kõik ilusasti, mis sind vahest koormab, ja mina annan sulle nõu. Räägime meeste vahel. Ma usun, sul vahel on ikka mõni asi, mida kuidagi ei saa korraldada, aga kui oled teisele ära rääkinud, näe, eneselegi kohe selge.

Karl: On küll, isa. Ma ei teadnudki, et sina võiksid...

Isa: ...et mina ka kord noor ja tallesüdamealine võisin olla ja minulgi vanasti, aga eks me hiljem räägi edasi, ema tuleb. On parem, kui me kõigest ei räägi avalikult. Anna viis, Karl.

Karl: Viis, isa! Onu, pane oma kämmal siia peale.

Ema: Taevas! Mis tsirkus siin on.

Onu: Soovi õnne oma pojale. Su väikesest poisist on mees saanud.

Ema: Tähendab, et naine on käes?

Karl: Andesta mulle, ema. Ma olen sulle nii palju asjatut muret tekitanud. Õieti pole päris kindel, kas ta sellega nõus oleks olnudki... Me ikka kõnelesime küll, aga... nii kindlasti ei öeldud veel midagi.

Onu: Nii loll nagu Karl võib ainult noor inimene olla.

Isa: Jah, ema. Me saime selles suhtes selgusele. Karl lükkas oma otsused edasi.

Ema: Ma ütlesin sulle. Aga hea on, et sa isa sõna kuulda võtsid. Me võime ju koos palju lõbusamini elada.

Ja mis nüüd minu murest. Eks ta kergem ole, kui pere kõik ühes nõus, nii vanad kui noored.

Isa: Aga mis sa arvad, ema, kui paneksime tütre õige korra prooviks sügisel kunstikooli.

Ema: Ei tea nüüd.

Onu: Tingimusega, et kui ta aasta jooksul midagi on õppinud ja asja vastu ikka veel huvi tunneb, võib edasi jääda.

Ema: Kui sa arvad, isa. Tule siia, Juta.

Juta: Sa hüüdsid, ema.

Isa: Sina, Juta, seletasid ikka alati seda kunstikoolijuttu.

Juta: Õieti ma olen sellest vist liiga sageli rääkinud, isa. Ma ei tahaks teid sellega enam tülitada, nii et minu poolt selles suhtes enam virinat pole karta.

Onu: Oh, nüüd see päris virin alles algab.

Isa: Sa siis ei taha sinna minna.

Juta: Ole pai, isa, ära kõnele sellest enam. Sa ju tead, et ma tahan, aga ma ei taha sellega teie tahtmisele risti vastu käies muuta kodust õhkkonda liiga lämbeks. Nii et me ei räägi sellest enam, isa, eks.

Isa: Olgu siis nii — teeme lühida lõpu sellele loole — sügisest olgu su südamesoov täidetud.

Juta: Isa! Oi! Kas tõesti?

Isa: Aga ainult tingimusel — niipea, kui see sind enam ei huvita, tulled koju.

Juta: Täna, isa! Ja sind, ema! Ega sinulgi selles vähe süüd olnud, onu, suur tänu! Ma olen õnnelik. Kas sina ka, Karl? Jah, ma näen, sa oled. Su silmad säravad nii tore-dasti. Nii ma pole sind veel joonistanud.

Onu: Sa võiksid meid kõiki joo-
nistada.

Juta: Ja pildi nimeks panen —
kodu, ei see ei lähe. Mis sobiks?

Emä: Aga üks meist puudub. Vaa-
ta, Juta, mis see Olev seal toas nuk-
rutseb.

Olev (tuleb koos Jutaga tagatoast)

Isa: Olev, tule siia, istu mu juur-
de! Mis? Sa oled nutnud. Mispä-
rast, mu poiss?

Olev: Ei midagi.

Isa: Räägi julgesti. Oma isale võid
julgesti kõnelda.

Olev: Isa, mul juhtus õnnetus.

Isa: Õnnetus?

Olev: Jah. Ma lõin koolimaja akna
sisse.

Isa: Kuidas see juhtus?

Karl: Ega midagi — keegi muidugi
oli selles süüdi.

Emä: Ära sega sina, Karl.

Olev: Isa, ma ise tõukasin.

Isa: Päris kohe meelega tõukasid
akna katki.

Olev: Ei. Ta ise läks.

Isa: Aken läks ise katki?

Olev: Ei. Koppel läks aknasse.

Isa: Poiss läks ise aknasse?

Olev: Ei. See ikka juhtus nii ise,
minu süü oli, mina tõukasin.

Isa: Ja nüüd sa nutsid. Sellepä-
rast, et akna katki lõid.

Olev: Ei, ma kartsin sind.

Isa: Et ma lõön. Aga ma ei löö ju.
Ma tean, et sa meelega ei tõuganud,
olid ainult ettevaatamatu.

Olev: Usu, isa, ma ei taha tõepoo-
lest ühtegi poissi aknasse tõugata.

Isa: Tubli, tubli, ma usun.

Onu: Noh, Juta, maali nüüd need
kõik ilusasti üles. Joonista kõigi nä-
gudele see sõbralik ja rõõmus ilme
ja pane pealkirjaks — vanad ja noo-
red. Ja kui kunagi jälle mõni aru-
saamatus teie vahele kerkib, siis vaa-
dake seda pilti ja meenutage, et pole
ühtki olukorda, mida ei saaks lahen-
dada, ja pole ka ühtki vaenu, mis
perekonnaliikmeid suudaks ükstei-
sist igavesti eraldada. Varem või
hiljem, kas või eluõhtu viimsel tun-
nil taibatakse ikkagi — kodu ja
omaksed — need on parimad sõbrad
ja kaaslased — nende keskele tüli
toomine oneneb igast enesest ja on
enesele ainult asjatuks koormaks.
Vaja on ainult natuke enam järele-
mõtlemist ja killuke enam usaldust.

Eesriie.

Harjo Tari

Tormi eel

Laineharjade heledailt servilt

kaldaliivale koguneb vaht.

Liiva sõmerat pärinud tormilt

eemal kollendav liivane laht.

Laiul pasundab kajakakari.

Ruttab lennates rannale ees.

Pilve ähmane mustendav vari

ristub lendava kajaka teel.

Laineid vahuseid rannale viskab —

tormab vihaselt vilistav tuul.

Laiult kajaka pasundus kostab.

Viskub pilvedest äikesekuul.

Kalju Lepik

Sport ja tervis

Ilmar pühib ukse taga, kus elab dr. Saarepere, enne sisseastumist taskurätiga üle higise näo, sest soe kevadepäike ja kiire tulek võttis naha soojaks. Seal avaneb uks helistamata ja vanahärra Saarepere astub mantlis ja kübaras terves suuruses üle läve.

„Oo — jumalime — tere, kallid vennapoe! Tema ka aega saanud mind vaatama tulla. Pidingi kuhugi minema, aga sinna on kõvasti pool tundi aega. Astu aga sisse, võta mantel maha ja räägi, kuidas käsi käib.“

„Tere tere! Eks käsi käi ikka käisest sisse nagu alati. Palitu võin momendiks maha võtta, aga ära arva, et tulin su juurde külalisena, vaid tulin kui patsient.. Ütle nüüd, kallid lell, kas sul on natuke aega ja tahtmist mulle mõni minut pühendada. Vastuvõtutunnid on ammugi läbi ja ma näen, et sul on kiire.“

„No-oh! Taeva päralt, mis sul siis viga on? Miks mul siis aega pole. Vastuvõtutunnid on võõrastele, sugulastele on uks alati lahti. Eks räägi siis, mis viga. Nägin kohe, et oled jäänud nii kahvatuks ja kõhnaks.“

Ilmar oli vahepeal palitust vabastanud ja laskus mugavale toolile akna all, kuna arst tema vastas istet võttis. Ilmar hingeldas pisut ja algas siis.

„Täna oli koolitöö lõpp. Tunni aja pärast tossutan juba kodu poole. Peaksin röömustama klassi lõpetamise üle, hõiskama vastu suvele, kuid selleks pole mul mingit lusti. Tunnen, lell, et mu tervis pole korras.“

Aga ega ma teagi öelda, mis haigus mul on ja pole ka seda kohta, mis hirmsasti valutaks ja elada ei laseks. Ei, seda mitte. Kuid terve mu keha on üldiselt nõrgaks jäänud, imelik väsimus tikub juba hommikul peale ja pea valutab alatasa. Kaob igasugune rõõm õppimiseks ja tööks.

Nii näen, et hakkab juba vanaks jääma, ehkki pole veel leeriski käinud. Niiviisi ei tohi noor inimene olla.

Kas sina tead, millest niisugune olukord on tingitud ja mida tuleks ette võtta?“

Arst oli külalist pealaest jalatalani silmitsenud ja süvenes nüüd momendiks mõtiskellu.

„Aga kuidas tunned end pärast võimlemist? Kas oled siis ikka veel väsinud, s. t. vaimult, või on meel muutunud erksamaks?“

„Selle kohta ei tea ma midagi ütelda. Olen võimlemisest vabastatud, sest mu kopsud on kaunis nõrgad, näed, kuidas lõõtsutan. Polegi aega seal käia — tunnid on muuseumi õhtupoole — sest õppimisega ei saa nii kergesti hakkama. Pea on alatasa uimane ja suriseb.“

„Kui su haigus nimetatuga piiridub, siis saame abi, sest ma tean, mis sul viga ja mis sind aitab. Need abinõud on: värske õhk ja kehalised harjutused — sport.“

Ilmar jäi mõttesse. Kas tõesti sport, mida ta isa vihkab ja millest ta ise lugu ei pea, ongi tema arstirohi? Ei, see pole võimalik, tema on liiga nõrk, et sportida.

„Jah, suurima tähtsusega inimese tervisele on tema hingamistegevus. Hingamine teostub harilikult täiesti märkamatuks, ilma et meie tähelepanu oleks pööratud sellele. Sel on oma varjuküljed, sest toaskonutaja linnaelanik ei märka seejuures, et ta hingamine on pealiskaudne ja puudulik. Ometi oleneb meie tervis suurel määral hingamisest, mille hooletusse jätmise all kannatavad raskesti kopsud. Seepärast peame hoolitsema alati ja teadlikult välise hingamise eest, millega võib saada üsna erakordset tervise paranemist ja mõjukat kaitset haiguste vastu. Sügav hingamine õhustab kopsu, täidab selle verega,

Spordiringi juhatus.

Vasakult: Felix Kommusaar (esimees), prl. A. Kivi (hooldaja), Elmar Hermann, Salme Heinaste ja Andres Hold. Pildilt puudub Maarja Paris.

paiskab välja kõik haigusepisilased ja teeb tugevaks kopsukoed. Tähtis on muidugi, et hingamisharjutusi tehtaks puhtas õhus, kõige parem väljas. Nii võid sa järjekindlate hingamisharjutustega muuta oma kopsu tugevaks.“

„Seda küll. Kopsudesse mõjub, aga mis aitab see üldisse väsimusse ja peavalusse?“

„Oota! Räägin sulle, kui palju head ja tervisele kasulikku võid ammutada puhtast õhust õige tarvitamise juures.

Sa vahest tead, et väga suur mõju on õigel ja sügaval hingamisel ka südamesse. Sügav hingamine oma imeva ja tõukava mõjuga kergendab suuresti südame tegevust. Kergendades südame tegevust mõjub hingamine parandavalt kogu vereringvoolusse ja suurendab sellega meie elundite töövõimet. See maksab ka meie närvisüsteemi kohta. Kui aju saab vere kaudu küllaldaselt toitu, siis toimub ka meie mõtte- ja tundetegevus hõlpsamalt. Nii mõjustab hingamismõimlemine ka me hinge.“

„Sa soovitasid äsja sporti. Aga eks sport arenda ka hingamistehnikat, siin kaob iseseisvatel hingamisharjutustel mõte, sest sportides areneb samuti sügav hingamine, arenevad kopsud.“

„Ega see vale ole. Hingamis- ja vabaharjutused peavadki koos käima, aga ära unusta, et äsja toonitasid oma kopsude nõrkust. Mõttele nüüd: kui hakkaksid äkki sportima, mis sinuga siis juhtuks — sa spordid end hauda. Hoiä sa selle eest, et tormad spordiväljakule ja püüad teiste eeskujul kõike kaasa teha. Enne muuda järjekindlate ja sügavate hingamis-

harjutustega oma kopsud tugevaks, siis tarvis hakata keha eest hoolitsema.

Inimene, kes paneb hommikul avatud akna ees tehtavate hingamis- ja vabaharjutustega kopsud ja kogu keha võimsasse tegevusse, kes lubab valgusele, õhule ja päikesele vaba juurdepääsu, võib olla kindel, et see juba nende pisiasjadega võib lisada aastaid, võimalik, et isegi aastakümneid oma elu kestusele, teguvõimele, tööjõule ja ühes sellega ka oma elurõõmule.“

„Ah siis teadlik hingamismõimlemine ongi see tegur, mis peletab meist väsimuse ja annab meile jõudu ning teguvõimet?“

„Ei, ei. See on ainult üks tegur. Ma ütlen ju, et seda võib saavutada hingamis- ja vabaharjutustega — spordiga.“

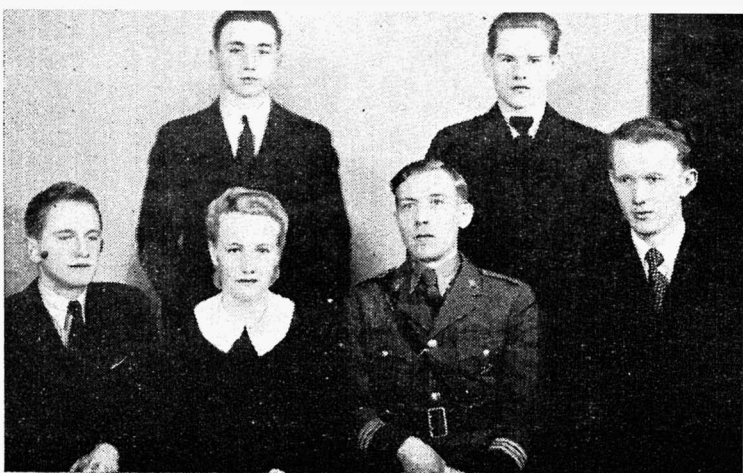
„Aga sport muudab keha veelgi rohkem väsinuks ja roidunuks, kurnab enam. Kas siin ei mõjuks paremini puhkus?“

„Siin ongi üks tähtis punkt. Sageli kaevatakse juba noores eas, nagu sinagi, väsimuse üle. Sportlikust tegevusest hoidutakse eemale, põhjendades seda aja ja jõu puudusega, mida asjatult raisata ei tohtivat. Siin unustatakse, et mitte harjutustele ei kulutata ebaotstarbekalt jõudu, vaid harjutuste kaudu kasvatatakse endis jõudu. Muidugi tuleb alguses peale hakata kergelt, kord-korralt raskemaid harjutusi tehes.

Kui hingamisharjutuste puhul pidasime silmas kõigepealt siseelundite arendamist, siis kehaharjutused on meie lihastejõu allikaks, kuid ühtlasi on nad suurepäraseks tahtetreeninguks. Eriti siis saavutab võimleja

Laskeringi juhatus.

Vasakult: Ilmar Sütt (esimees), Helju Seitam, ltn. A. Tannia (hooldaja), Paul Saks, Leo Moks ja Aksel Teemant.

jõukasvu, kui ta jälgib kõiki oma liigutusi tähelepanu ja tahtega. Juba paljas mõtlemine teatud liigutusele suurendab verevoolu vastavasse lihasgruppi, seda enam, kui liigutused teostatakse täpselt ja tahtejõuga. Korrapärane harjutus teeb lihased tugevamaks, ergutab hingamist ja vereringvoolu, annab südamele vastu pidavust, kuid kõigepealt loob ta eneseusalduse ja õnnetundmuse.“

„No-noh! Kuidas siis seda? Kui mulle keegi minuvanune ütles, et spordiga saavutatakse eneseusaldus ja õnnetundmus, siis naeraksin ta otsekohe välja. Aga kui sina seda ütled, siis hakka kas või uskuma, aga ei saa aru — kuidas?“

„Enne arvati, et spordi tähtsus seisneb ainult kehalistes mõjudes, s. o. vereringvoolu, südame ja hingamis-elundite elustamises ning lihaste kasvu ergutamises. Sa rääkisid, kui halb enesetunne sul on; rammestus kehas, pea uimane ja mis sul kõik viga. Kas arvad, et magamine sind parandab?“

Nõnda arvates eksid. Aga kui teed minu õpetuse järgi, esiteks hingamisharjutusi, siis kergemat kehalist võimlemist ja hakkad viimaks sportima, siis alles näed, missugune värske ja rõõmus tunne su meeled vallutab. Värskes õhus tehtavad harjutused kaotavad ihust uimase oleku ja väsimuse. Terve organism hakkab spordi ergutusel intensiivsemalt tööle, tuleb hea söögiisu.

Sa oled praegu eneseusalduse peaaegu kaotanud, ei tea mida teha. Kas ei tunne sa end niisugusel korral õnelikuna, kui pärast koolitööd spordiväljakult erksa meelega koju tulled? Muidugi, sest terves kehas pei-

tub terve vaim. Sport muudab meeleolu rõõmsaks ja värseks ja niisuguses rõõmus peitub üks spordi peaväärtusi. Just selle keharõõmu abil ongi sport parim, õieti ainus nii tõhus abinõu meie aja inimese haiguse, närvilisuse, üldise eluväsimuse ja nõrga pessimismi vastu.“

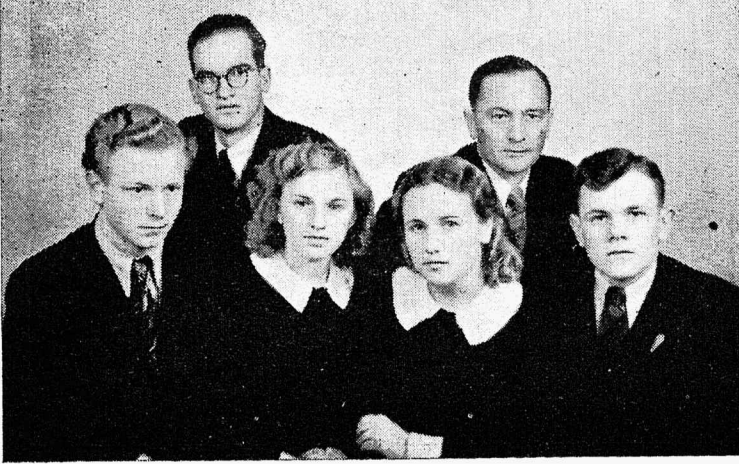
Ta peatus hetkeks. Pilg oli suunatud läbi akna kuhugi kaugusse. Tema nurgelist nägu ja kõrget lauparaamis tihe juus, kus leidis üksikuid hõbehalle salku. Tervest ta olemisest ja jutust hoovas mingisugust kutsuvat ja julgustavat jõudu, mis võttis südame imelikult tuksuma. Kuid silmad, need olid täis noorust. Siis jätkas ta hoogu sattudes:

„Iga päev võid näha neid kahvatu, elujõuetuid noori, kelle nõrk selg on jäänud igapäevasest koolipingis istumisest kühma. Need on enneaegu vanaks jäänud, nad pole kunagi suutnud noorena ja tugevana oma selga sirgu ajada. Kahju neist „vanakestest“, kes ei pühenda tähelepanu oma noorusele, ehkki oma keha hooletusse jätmise on raske eksisamm looduse, iseene ja riigi vastu.“

Ta erksates silmades süttis, leegitses ja kustus midagi, võib-olla muutusid natuke niiskekski. Vist tundis ta kähju oma suurest aastatekoormast.

„Ma olen isaga rääkinud spordi üle, kuid tema püüdis mind sellest igati eemale hoida, öeldes selle olevat „päevavaraste ameti“.

„Seda võib juba arvata. Minevikus alahinnati keha tähtsust. Kuid loodus ja tegelik elu tõendavad, et kõrgemat inimväärtust ei saada mitte ainuüksi vaimsete võimete kultivee-

Muusikaringi juhatus.

Vasakult: Endel Laasik, Karin Vända, Anfissa Antsov, Endel Koppa, Endel Ainla (esimees) ja hr. O. Eomõis (hooldaja).

rimisega, vaid ainult ühise, harmoonilise keha ja vaimse arenemisega.

Vanema põlve inimestele võib sportlik kehaarendamine veel tänapäeval paista ebaõigena, kuid noortele on niisugused vaated võõrad. Nüüd on arusaamine kehakultuurist tunginud rahvamasside teadvusse ja võidab poolehoidu. Põgus pilk spordiväljakule, võimlatesse ja kodudesse, kus hommikuti raadiovõimlemise kaudu roidunud liikmeid värskendav perekonnaisa pole enam harulduseks, lubab vaadata palju optimistlikumalt tulevikku ja ennustada kehakultuurile massilist levikut. Sellest võib tunda ainult heameelt, sest see töötab tuua ühtlasi pööret kogu meie ajaviite käsituses.

Sport on mõjuvaks teguriks ka inimese iseloomu kujunemisel.

Iga kehaline saavutus läheb kiiresti kaotsi, kui sportlane teda endale ei kindlusta ikka ja ikka jälle uue töö ja harjutustega. Seega kasvatab sport inimeses püsivust. Spordi abil kasvatatakse rahvas raudset tahet, vastupidavust ja visadust; spordi ülesandeks on ka mehisuse ja jõu istutamine kogu rahvasse. Õige juhatuse ja kasvatusena arenevad need positiivsed omadused ja kujundavad inimese iseloomu. Et seda saavutada, selleks on vaja sporti mitte isoleerida, vaid teda kooskõlastada vaimse tööga.

„Aga kas sport pole niisugune ala, mis võib kujuneda hasardi ja viia meie vaimsed huvid alla?“

„Jah, oli aeg, millal arvati, et sport viib inimese vaimsed huvid degenererumisele. Kui see kriisiajal kord paistis nii, siis oli see peamiselt tin-

gitud sellest, et mõned spordiga ühekülgelt liialdasid. See oli aga loomulikuks reaktsiooniks enne seda liiga ühekülgelt arenenud intellekti vastu. Nüüd...“

Aga sageli on kuulda halvaks panu ja tegelik elu näitab samuti, et sport kujuneb tippsaavutuste tagaajamiseks ja seega mitte ei paranda meie tervist, vaid, ümberpöörduvalt, muudab terved haigeteks.“

„Muidugi, muidugi. Vastuvaidlematult tuleb nõustuda, et liigpüüdmine on tervisele kahjulik, mitte ainult spordis, vaid ka muudel aladel. Liialdamine toob alati vastupidiseid tulemusi ja sellest tuleb hoiduda. Sellest on teadlik iga võistlussportlane, mida tõendavad suursaavutuste kordasaatjad. Nemad on suurimad liigpingutuste vaenlased, vastasel korral poleks nad iialgi säärasele kõrgustele suutnud läheneda. Tippsaavutuste püüdmine pole iseenesest kahjulik, kuid kahjulikud on teatavad kõrvalnähtused, mis tingitud puudulikkusest arusaamisest.“

„Aga võistlussport kasvatab ju ainult tippmehi. Võistlussport, öeldakse, olevat liiga individuaalne, et saada massipäraseks. Kas ei oleks võimalik võistlust spordis ära keelata ja rajada alus puhtale kehaarendamisele.“

Kas on mõeldav sport üldse ilma võistluseta?“

„Ei, sõber. Iga katse lülitada elust võistlust välja, sest mis võistlus muud ongi, kui lõpmatu tormijooks sihile, on määratud nurjumisele. Just võistlused on need, mis praegu kogu maailma spordiliikumist edasi kannavad. Inimesele on tarvis midagi

Kooperatiivi juhatus.

Vasakult: Meeta Valdma, hr. A. Kaljot (hooldaja), Lydia Vagola, Vello Lepik (juhataja) ja Paul Saks.

reaalset, silmanähtavaid tagajärgi, vastasel korral kuivab tema tegevustahegi kokku. Terve elu on võitlus ja inimkonna elusihit on suursaavutustega seotud...

Jah, võistlust on võimatu pidurdada. Ainult võistluse abil sporditakse massiliselt, olgu siis sihiks lõbu, ilu või au. Ainult võistlus kihutab aga ka noori paljudest mõnudest keelduma, karskelt ning korralikult elama. Ainult võistlustega on võimalik distsiplineerida noori, kes tihti tükivad allamäge libisema."

Ta peatus hetkeks. Rind tõusis ja vajus. Nägin ta näos peegelduvat midagi rõõmsat, ühtlasi midagi valu-likku, kurba.

„Ei, mõnesuguste liialduste pärast, mis võistlusspordi juures on vaid kõrvaldatavateks näheteks, tingituna peamiselt puudulikust arusaamisest ja enesekontrollist, ei ole õiglane teha hävitavaid otsuseid võistlusspordi enese kohta. Võistlusmoment spordis on kaasakiskuv ja nakatav, sest temal on mehisuse võlu.

Ah, olin ise kunagi ka väikest viisi spordimees. Mind naerdi siis välja, kuid tänapäeva kehalise kasvatuses positiivne hinnang rahva tervise ja elujõu allikana on andnud spordiliikumisele võimsa hoo ning ulatuse."

Tekkis vaikus. Kumbki mõtles omi mõtteid. Uued tõekspidamised kuhjusid Ilmari peas. Vaimusilmade ette kerkisid noored, tugevad kujud. Tahtmatult tundis ta, kuidas ta selg läks tublisti sirgemaks.

„Ja kuidas ongi võistlus halb? Tihti on alles võistluse kaudu tulnud nähtavale inimese anded ja võimed, mis halvemal juhul oleksid jää-

nud kasutult uinuma. Võistluse positiivsus seisab teovõime äratamises, ja sellisena on võistluse põhimõtte rakendamist leidnud paljudel aladel, kus teissugustel tingimustel olnuks paratamatult seisak või tagasimineki."

„Sa siis, lell, usud, et talitades sinu nõuande järgi võib minust saada sama tugev ja terve poiss kui teisedki. Mäletan kõike, mida rääkisid. Poleks uskunudki, et sport on sääraseks terviseallikaks.

Ah — kuidas ma tahaksin praegu tormata vabasse loodusse, päikese kätte, ahmida värsket õhku. Kas sa võid uskuda, kui hea meel on hääbumisele määratud noorel, kui talle antakse lootust, et ta võib veel elada, elada ja mitte loobuda oma unistustest."

„Aga muidugi saad sa terveks ja elurõõmsaks noormeheks.

Ah — sport pole ainuüksi inimkonna tervendajaks, vaid ka rahva isamaaliselt häälestajaks.

Kui paljud spordihuvilised kogunevad võistlusi jälgima, siis küll selleks, et nautida tugevama võitu vastase üle. Kuid ega seegi pole halb. Vastasest üleolemise tung on sügavamaid rahva elujõu tegureid. Ja vaadeldes, kuidas pikas ning raskes, aga ausas võistluses võidab tugevam, saab rahva elutahe ergutust.

Jälgida tuhandeid võimlejaid sooritamas reeglipäraselt kehaliigtusi, võib olla nauditav pilt, kuid vahenditult elamuselt ei suuda ükski võimlemispidu ületada haaravat ja põnevast spordivõistlust. Käteplagin, millega austatakse võimlejaid õnnestunud ettekannete puhul, on vaid nõrk kaja sellest vaimustustormist, mida

sünnitab kahe jooksja või meeskonna omavaheline rebimine.

Mäletad, tookord kui Eesti tuli Balti jalgpalliturniiril meistriks, kuidas kogu rahvas hakkas spontaanselt laulma isamaahümni, kuidas peaminister lõi jalutuskepiga takti. Siin rahvusliku kokkukuuluvuse, rahva ühtluse tunne kasvab võimsalt, kui rahvas staadionil ühiselt ootab, kannatab ja rõõmustab. Noor või vana, rikas või vaene, kõik elavad läbi samasugust tunnet.

Spordi üheks suuremaks teeneks on ka see, et ta hoiab noori eemale alkoholilõbust, suunab noorte kired õigele eesmärgile. Sport on mõjuv abinõu alkoholismi vastu võitlemiseks, sest alkoholi tarvitav sportlane pole enam sportlane, tal puuduvad võimed. Võistlussport tahab karsket eluviisi, vastasel korral langeb sportlase tagajärg.

Noorus on rahutu element. Noortes peab leiduma mõni huviala, mille arenemine ei sünni kokku alkoholiga. Niisuguseks kireks peab noortel olema sport. Ja kuna alkohol on inimkonna tervise hävitajaks, siis on sport juba alkoholi väljatõrjumise tõttu üheks suurimaks inimkonna tervendajaks.

Ja edasi. Ainult sportides saavutame terve, tugeva, painduva ja ilusa keha. See üksi pole mõõduandev üksiku inimese kohta, vaid pärilikkuseõpetus ütleb, et elus väga sügavalt omandatud omadused muutuvad pika peale päritavaks. Nii siis, iga üksik, kes oma tervise eest hoolt kannab, aitab kaasa kogu rahva tervendamiseks.

Pea siis, noor sõber, meeles, et kehakasvatus ja sport olgu meiegi elu tähtsaimaks teenijaks, kuigi mitte eluks endaks. Sportliku kasvatusel abil arendame peale mainitu veel ettevõtlikkust, vastupidavust, kiirust, julgust ja osavust.

Võistlussport ja massisport pole mingis vastuolus, vaid täiendavad teineteist. Võimlemine on sportlasele tarvilik, et kehaliselt vormis olla; võistlused on võimlejale tarvilikud, et leida oma kehalistele võime-tele rakendust.“

Nad tõusid, sest mõlemal oli kiire, ja sammusid vaikides trepist alla — välja.

„Nii siis, kallis sugulane ja vennapoeg, mul pole sulle anda mingisugust rohtu, peale selle, millest rääkisime. Ole siis oma harjutustes püsiv, järjekindel ja — ettevaatlik. Alga kergelt ja kui tunnend enesetunde paremaks muutuvat, siis võid hakata sportima. Sügisel, kui tuled uuesti kooli, astu minu poole sisse ja ma usun, et võin näha sind hoopis teisenäna.“

Teed lähevad lahku. Ela siis hästi ja kirjuta vahete-vahel, kuidas tervis on.“

Läks... Pöördus ümber nurga ja kadus silmist. Ilmar ruttas, et jõuda õigeaks ajaks jaama. Aga võimatu — aega oli ainult 6 minutit. Ta hüppas möödasõitvasse autosse. Tolmu-pilv keerles üles ja mattis kõnniteel mängivad lapsed paksu vaiba alla. Ta nägi veel läbi akna nende rõõmsalt hüplevaid kujusid.

Rong sõidab mürisedes üle silla. All sinendab jõgi, ümberringi laiuvad heinamaad.

Ilmar seisab avatud akna all ja hingab värsket kevadeõhku — sügavalt, ahnelt.

Milline kergus, milline vabadus kõikjal! Soe lõunatuul paitab õrnalt põski, paiskab näkku varakevadi lõhnu. Seljataga on kool oma murede ja rõõmudega. Veel paar päeva tagasi närvitseti, oodati eksameid, õigemini nende lõppu, mille järel võiks vabalt lennata, igaüks omale poole.

Ja nüüd koju. Hurraa! Kodu — kuidas see sõna kutsub.

Ta pilk suundub üle väljade, kust-poolt on tunda rasket mullahõngu. Kevad algab jälle nagu mullu, tunamullu ja varemalki. Oo — kevad ja suvi — tooge tervist, andke jõudu, et töötada ja edasi jõuda enda ja vanemate rõõmuks. Ja nagu tahtmatult põimuvad käed kokku — palveks.

Saabunud kevad viib ta vastu uuele elule — tervisele.

Martin Annus

Tööst ja töötajaist

Piiblis on üks lugu, mis räägib paradiisiast. See ilus lugu lõpeb sellega, et Jumal karistas esimesi maailmakodanikke, ning neid paradiisiast välja ajades õpetas: „Oma palehigis pead sa leiba sööma!“

Tollest silmapilgust alates kogu pika inimajaloo vältel, alates Aadamast ja Eevast, möödudes vanadest kultuurrahvastest: hiinlastest, egiptlastest, roomlastest, kreeklastest jt., tulles Jeesuse Kristuse juurest pimedasse keskaega, selle paastuvate nunnade ja munkadega ning lõpetades kõige modernsema tänapäevaga, on inimene pidanud oma elu säilitamiseks ja toidu hankimiseks tegema tööd ja nägema vaeva. Tänapäeva inimene ei lepi mitte ainult pisku toiduga, vaid ta nõuab kõiki neid tarbeid ja kultuurimugavusi, mida praegusaeg võimaldab. Neid meile vajalikke hüviseid me saame, kasutades emakese maa suuri maapõuerikkusi ja tarvitades loodusjõude, milledega Suur Looja on rikastanud maakera. Kogu see suur tootmisprotsess on võimalik ning jätkuv töö kaudu. Tehnika ja teaduse kõrge tase, selle tippmargid, riiklikud organisatsioonid on saanud teoks tänu paljudele meestele ja naistele, leidureile ja avastajaile, suurtele töösangareile ja vaikleile enesesesüvenenud tööinimestele, kellele ei ole püstitatud küll ausambaid ega kirjutata nende elulugusid ka ajaloo-raamatuis, kuid kes oma elutööga on lisanud tilgakese voolavasse eluigavikku.

Kogu inimsoo areng ja ka üksikisiku elu hällist hauani on täis tööd.

Aga praegusel ajal, kus õhk on tiine igasugustest uutest ideedest, kus senised ainuõigeiks ja vankumatuiks peetud tõekspidamised peavad vajuma kuristikku, andes maad uutele, tänapäeva inimesele vastuvõtavamatele ideoloogiatele, on ka töö kohta

kuhjunud palju erinevaid arvamusi ja hinnanguid tema tagajärgede, hüvede ja pahede kohta.

Leidub elust pettunud inimesi, kes elu vaatlevad läbi tumedate prillide ning näevad seal ainult põrgupiina ja viletsust. Nendele näib elu ja ka töö raske parandamata haigusena, millest vabaneb ainult surres. Need inimesed oma alatise virisemise ja hädaldamisega on aganaiks üldises ühiskonna viljasalves; need ei idane ega kannu vilja.

Avalikkuses väga palju kõneainet tekitanud füüsilise töö põlgajad ei ole kadunud. Paljud inimesed, eriti nooremast generatsioonist, on arvamisel, et kehaline töö ei ole sobiv, eriti veel haritud inimesele; üldse tööga võib kaaslaste naeru alla sattuda — ja see on häbistav. Sellepärast olevat kasulikum töötamisest loobuda. See mujalt koos teiste niisuguste „kultuuritunnustega“ imporditud vaade — vanad eestlased seda ei tundnud — on tunginud ka siia — kooliseinte vahele. Meiegi juures on see päevakangelane ja sangar, kes klassi- või kontrolltöö teeb, ilma et ta selleks oleks õppinud ega oma ka vastavaid teadmisi.

Lisaks neile on tekkinud inimeste kiht, kes põhimõtteliselt eitavad tööd. Nad ütlevad, et töö on mõeldud rumalatele puupeadele, kes muud ei oskavat teha; tark inimene pidavat ilma tööta elust läbi tulema. Tõsine töömees Issanda viinamäel on neile rumalaks tööorjaks — koormakandjaks eesliks, kellele raskeil silmapilkudel ka oma kandameid võib selga panna. Et sellised isikud elus karjääri saaksid teha, tarvitavad nad võtteid, mis lõhuvad üldist ühiskonnahoonet. Kõik need fassaadiinimesed otsivad juhust, et leevendada oma saagihimu. Ka varanduste kokkukraapijad kuuluvad siia.

Heino Kurg

KALURID

Kui öeldakse, et ühiskonna eesmärgiks on üldine heaolu, siis tuleb lisada, et seda suurt ülesannet saab täita ainult sõbraliku vahekorra ja kõikide pideva ja kavakindla töö läbi. Need aga, kes ei taha ausalt töötada, vaid väärtusetu koormana pidurdavad teiste tööd, ei ole õiged ühiskonna-liikmed.

Ka paljud meie aja kapitalistidest, kes vaeste tööliste ekspluateerimisega on kogunud hiigelvarandusi, ei ole maailma rikkusi suurendanud pennigi võrra, nii seletab Henry Ford ja ta küsib, et kas suurendab õnnelik kaardimängija maailma varandusi.

Meie kõik oleme suured egoistid ja peame silmas isiklikke huvisid — tahame esmajoones ise olla õnnelikud ja leida elust mõnu.

Õnnelikke inimesi ei leidu mitte rahahunniku otsas istuvate miljonäride ega ka karjääri teinud tõusikute hulgas, küll aga harilike tööliste ja lihtsate põllupidajate seas. Vaadeldes neid, kes omavad tarviliku majandusliku aluse ning rahuldavad elamisvõimalused, kelle nägudelt peegeldub tervis ja elurõõm, näeme, et just

igapäevasest tööst on nad leidnud rahuldust.

Töö on muutunud neile lahutamatuks kaaslaseks, mida nad juba lapsepõlvest saadik on õppinud armastama ja austama.

Töö ei tohi olla liivalaviiniks, mis matab töötaja, muutes ta orjaks. Sellepärast, eriti praegusel ajal, püütakse rasket tervisttapvat tööd üle viia inimese lihaseilt surnud metallidele — terasele ja rauale. Inimene kui kõrgem olevus peab saama mõtlejaks masinate juhiks. Ka mõtlemine on raske töö, seda näitab juba see, kui vähe on meil õigesti mõtlejaid. Kui tööd tehakse täie mõistuse ja innuga, siis muutub ta nii emalikul kult heaks, et on ülekoos temalt rohkem nõuda kui ilusat puhast töö rõõmu, nagu ütleb üks töötajaist.

Kultuuri tase ei püsi ega ole ka arengut, kui ei ole inimesi, kes oma töö ja loominguga ei ületa senist.

Meiegi hulgas on neid, kes ei taha jääda tavaliseks läbilõikeinimeseks, vaid kes püüavad saavutada midagi jäädavamat.

Need inimesed, keda me nimetame suurteks, ei ole kunagi unustanud, et

midagi suurt saab teha vaid järjekindla tööga. Nende saavutused on tekkinud sageli väga halbades tingimustes tehtud töö tagajärjel.

See on fakt. Aga ometi leidub meil palju unistajaid ja illusioonide sepitsejaid, kes tegelikkuses ei ole veel ühtegi sammu astunud, kuid nad loodavad elus midagi saavutada. See rahvakiht on nagu jää kevadise päikese all, mis muutub muredaks ja sulab. Nende üle ei maksa meil ka muretseda, kui nad ei saavuta, mida tahavad, sest iga pooltoores ja ussi-

tatud õun ei saa nõuda, et teda süüakse kõigepealt.

Töö jääb ikkagi selleks, mis tasandab meie muresid ja hädasid, mis toob rõõmsaid silmapilke meie ellu; töö on nagu rõivas, mis kaitseb meid tuulte ja külma eest. Ka suurte tegude võtmeks on töö. Suuri tegusid me peamegi tegema, sest prantsuse kasvatusteadlane Payot ütleb: „Hästi tarvitatud päev toob hea une ja hästi tarvitatud elu rahuliku surma.“

August Lamesoo

On tuuline öö

Pühendet H-le

On tuuline öö!

Nagu painajad liiguvad varjud

mu silmade ees.

Leinakaskede kohinas karjub

must manalamees.

On tuuline öö!

Taevas kustunud tähtede valgus.

Pea muredest hall.

On see mälestusmatuse algus

leinakaskede all?

On tuuline öö!

Täna nutavad mälestushetked

raagus okstega puul,

ja õnnegi viimased retked

viib vihane tuul.

On tuuline öö!

Ma täna ei maga.

Kõnnin üksinda kaskede vahel.

Nukker mälestus ees,

nukker mälestus taga,

kuni elu meil kahel

viib manalamees.

Kalju Lepik

ARVUSTUS

Humanitaarringi kõnevõistlus

Neljapäeval, 11. apr. s. a. korraldas Humanitaarring kõnevõistluse, et edutada meil õpilaste hulgas kõnelnud sõna mõtte rikkast, selget ning muul viisil mõjukat ja löögijõulist tarvitamist. Ning peab suurima heameelega tunnustama selle kiiduväärt ürituse täielikku korraldaminekut, sest osa võtta soovijaid oli koguni 14, kellest ainult üks — ainuke tütarlaps — jäi ilmumata. Kuid mis veel tähtsam — kõlelate suhtumine oma töösse oli tõsine ja eeldused küllaldased, nii et žürii jäi hinnatavatega enam kui rahule, mida näitab seegi, et valmisostetud auhindadest ei jätkunud kõigile, kes seda väärised, ja tuli lisa nõutada.

On soovitud, et žürii otsuste motiivid tehtaks üldsusele teatavaks, et neist saaksid ülesastujad ise näha oma puudusi ning vourusi, ühtlasi need, kes tulevikus kavatsevad esineda, võiksid mõningaid pahesid vältida. Sündigu see järgnevas, ja selles järjekorras, nagu kõnelejad esinesid.

1. Koit Silla (I kk.) kõneles teemal „Sport ja selle tähtsus“. Kõne oli korralikult ette valmistatud, kuid käsitles liiga üldist teemat ja muutus seetõttu laialivalguvaks. Kuigi kõneleja omas häid eeldusi ladusaks ja korrektseks esinemiseks, jättis esitus kuulajad enam-vähem külmaks, sest ei leidunud tarvilikul määral tõusutusi ega uudseid mõtteid.

2. Kalju Kääri (II kk.). Teema: „Minevik hoiatab...“, mis sisuliselt andis uusi mõtteid ja haaras kuulajaid. Esitus pääsnuks veelgi

rohkem esile, kui kõneleja polnuks vahete-vahel sunnitud kaasasolevalt paberilt silmatorkavalt abi otsima, mistõttu kõnesse tekkisid väikesed pausid. Ka kõneleja hääli omas liiga väikest kandejõudu ning tundus seepärast pingutatuna. (II auh.)

3. Lembit Malkovi (II kk.) esitis „Looduse mõju inimesse“ kandis rohkem teadusliku ettekande kui kõne iseloomu, ning oli ette kantud niivõrd monotoonselt, et tahes-tahtmata ajuti kaotasid võime seda jälgida. Esteetika õpperaamatu loodusilu käsitlev peatükk polnud kõneleja saanud niivõrd omaseks ja läbielatuks, et ta võinuks seda kõnena — peast ja mõjuvalt — ette kanda.

4. Feliks Pärtel poeg (II kk.) oma huvitava- ja uudsepealkirjalises ettekandes „Mugavast, kuid pealetükkivast külalisest“ saavutas paiguti päris suure kontakti kuulajatega, isearanis tänu oma haaravale ja modulatsioonirik kale häälele ning kõne ülesehituses tarvitatud võttele — saladussüsteemile. Mis aga esitatu muutis hoopis mannetuks, see oli halb kompositsioon, mis vahel sidus esitatud mõtted tugevaks üksuseks, samas aga katkestas seose üksikosade vahel jõhypeeneks. Nii kääbles ja väänles mõte kogu kõne jooksul, ilma et sellest oleks saanud teha mingit loogilist järeldust või saavutada mingit tervikmuljet.

5. Richard Jurss (II kk.) oli ettekandeks valinud huvitava ning aktuaalse teema „Kas maksab võidelda, kui kaotus on ette teada?“ Tulemus oli selge: maksab võidelda, kui võideldakse õige asja eest, sest kaotus

võib olla võit ja võit kaotus; kuid tee tulemuseni polnud selge: mõttearenduse loogilisus ja selgus jättis soovida, sest kõneleja peas tekkisid vahete-vahel pikad laused, mis aga suus segi kippusid minema ja millest siis ka kuulajad targemaks ei saanud. Küllap see võis johtuda asjaolust, et ettevalmistusele oli pühendatud liiga vähe aega.

6. Harjo T a r i (III kk.) oma läbi mõeldud ning individuaalpsühholoogiliselt põhjendatud referaadis käsitles ainet „Võitlus ja võistlus“. Ütlen meelega „referaadis“, sest ettekanne vastas rohkem referaadi kui kõne nõudeile: hoolsasti ette valmistatud ja hästi loetud, ei suutnud ta oma monotoonsevõitu arutlusainega nii sugestiivselt mõjuda, kui kõnelt nõutakse. (II auh.)

7. August L a m e s o o (1 kk.) esitas võistluse parima ettekande „Tööst“. Saavutanud kohe algul tabava piibliainelise sissejuhatause abil kuulajatega tiheda kontakti, sammus ta teema arenduses vabalt ja jõuliselt edasi, tarvitades abivahendina ainult kavalehte, mille kasutamine ei paistnud nii silma ega mõjunud seevõrd segavalt kui mitmete teiste kõnelejate juures. Kõne stiil oli harukordselt paindub ja nüansirikas, laused võimsad, selged, kuigi pikad, vahest liigagi. Kuid see-eest oli igalause väike meistriteos oma võrdlustega, metafooridega, epiteetidega ja teiste sõnakunstis tarvitataivate võtetega. Aine kujukamaks ja konkreetsemaks esituseks tarvitati näiteid ja võrdlusi, mida teistes kõnedes oli hoopis vähe. Et kõneleja oma esinemisärevusest kuivama kippuvaid huuli püüdis ajuti niisutada suu kinnipigistamisega — nähtus, mis esines paljudel kõnelejail, iseenesest aga kasutu — see oli ainsaks puuduseks, mis silma torkas. (I auh.)

8. Paul U u k (I kk.) oma „Arutlusis kooliskäimisest“ oli ainuke kõneleja, kes kõneles täiesti peast, kuid kahjuks, mitte õnneks: kõne oli laialivalguv, ajuti küll teemast kinni haarata püüdev, sealtsamast aga hälbiv, ekslev. Mõtteid kõne-

lejail oli, kuid need ei pääsenud milgi määral maksvusele. Kõneks on tarvis põhjalikku, hoolsat ettevalmistust. Keegi prantslane on kusagil öelnud, et 3-minutine kõne vajab 3-tunnist ettevalmistust, ja teine, et ettevalmistuseta kõnelema minna on niisama hea kui aluspesus läbi Pariisi jalutada. Pealegi on vastutustundetut tervet hulka kuulajaid minna tüütama mõtetega, mis aga pähe tulevad. Kui eelkõneleja oli sellest täiel määral teadlik, siis praegukäsiteldu nähtavasti mitte.

9. Ants H e l b e (IV kb.) „Mõtisklusi ühest kunstnikust“. Kõneleja saavutas teatava pinevuse sellega, et hoidis peagu kõne lõpuni kuulajaid teadmatuses, kellest on jutt (saladussüsteem). Kuid üldiselt omas ettekanne jällegi rohkem referaadi kui kõne omadusi, peamiselt just oma ainestiku poolest. Olgugi et hoolsalt ette valmistatud ja korrektselt ette kantud, ei omanud kõneleja sõna niivõrd mõjujõudu, et oleks haaranud varasurnud andeka kunstniku traagilise elusaatusega kaasa elama.

10. Martin A n n u s (III kk.) esines vana kõnemehe rutiiniga ja julgusega, käsitledes aktuaalset teemat „Kas on tänapäeval meil noorsoo vaimsete huvide mõõnaaeg?“ Käsitlus kippus aga paiguti laiali valguma ja abstraktset ilmet omandama, mis-poolt jäi taha I auh. omandanu ettekandest. Ka ei omanud lause säärast kujukust ja löögijõudu kui eelnimetatut oma. Kõiki puudusi korvas aga julge ja vaba esinemine ning siiras kontaktiotsimine kuulajaskonnaga. (II auh.)

11. Leho K a l d r e (II är.) oli valinud oma kõne teemaks „Kuidas pühitseda Võidupüha“, kuid ei pidanud sellest kinni. Küllaltki ladus kõne algas ülevaatega eestlaste ajaloolistest võitlustest ning lõppes Vabadussõjaga, kuid Võidupüha pühitsemisest olid kõigest mõned laused. Õigesti pealkirjastatud ja nooremate võistlusel ette kantud, oleks võinud kõne omandada oma paigutisele monotoonusele vaatamata silmapaistva koha, sest kõneleja esines kõigiti korrektselt, küllaldase kindlusega ja arenemisvõimelisena.

12. Leo Moks (II kk.) oma peast alustatud kõnes „Kuhu sammud sa, noorsugu?“ jäi juba mõne lause järele kinni (ettevalmistuse puudus?) ja pidi siis paberilt abi otsima. Edasine kõne voolas küll segamatult ja paiguti virtuooslikultki milleks kõnelejal näikse olevat annet. Kas see virtuooslikkus polnud aga kõneks liigagi silmapaistev? Kas polnud ettekandja eeskätt näitleja ja deklamaator, mitte kõnemees? Küllap see nõnda oli. Pealegi segas äärmiselt peenelt ja visisevalt hääldatud „s“, mis kohati otse löikas kõrvu. Esimeseks nõudeks avalikult sõnalise ettekandega esineja kohta on, et tal oleks õige artikulatsioon (hääldamine). Väär hääldamine tuleb kõrvaldada. (III auh.)

13. Lembit Annus (II är.) kõneles viimsena ja nimelt „Jüripäeva kommetest“. Hoogsalt ja voolavalt alustatud huvitavasisuline ettekanne hakkas lõpu poole takerduma, kuna kõneleja tahtis sellesse poetada mõt-

teid, mis polnud kavas ette nähtud. Sellele vaatamata moodustas kasvult väikseima selleõhtuse rivaali ettekanne väärrika finaali sellele Humanitaarringi suurüritusele, raputades nii mõnegi 3-tunnisest kuulamisest väsima kippuva juuresolija virgeks. Kodune kõnetoon, mis kõigiti sobis käsitledava ainega, aitas kaasa esitatu maksvusele pääsmiseks. (III auh.)

Kõike eelöeldut arvestades peab nentima, et Humanitaarringi järjekordne ettevõtte on kõigiti õnnestunud, tänu heale organiseerimiskusele ja -võimele, mida avaldas eeskätt Ringi juht Ludvig Kruusmaa. Nii mõnigi kõnelemisvõimeline noor on saanud teadlikuks endas peituvast jõududest ja sõnavõimust üldse. Endas peituvaid võimeid välja arendada nii täielikult kui võimalik — see on ülimaid sihte, mida inimene võib saavutada. Soovin seda ka meie kõneosavaile!

Joh. Valgma

„Miki seiklused“

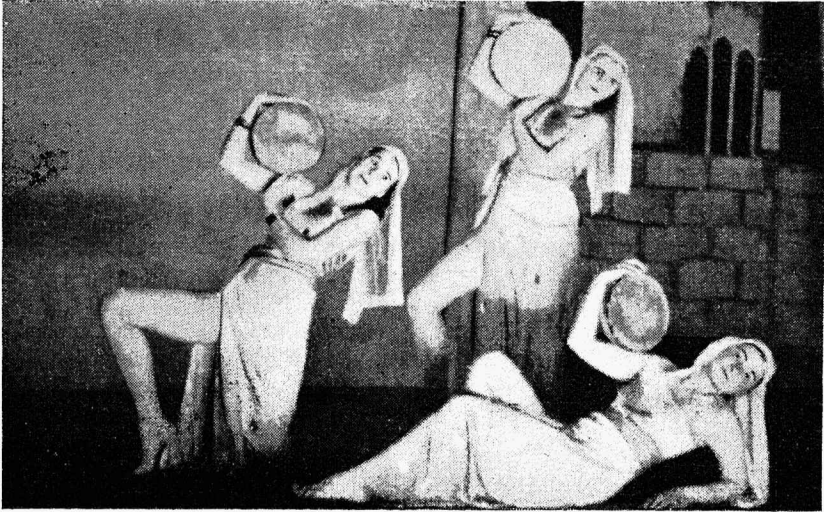
27. aprillil korraldatud abiturientide peo tõmbenumbriks oli kindlasti uudisettekanne — tantsumäng „Miki seiklused“. Sellise suurüritusega, kooli kitsaid lavalisi ning esinejate-õpilaste ajalisi võimalusi arvestades, pole igatahes ükski kool julgenud avalikkusele esineda. Kui meie koolide Humanitaarring, peo ning kavalise osa tegelik korraldaja, ei kartnud aga ettekandega seoseis olevaid raskesti ega pingutusi ning kui piduõhtunegi etteaste täiesti korda läks, ei saa olla kaksipidimõtlemist kiituste kohta suure töö õnnestumise ja saavutuste puhul.

Tantsettekande osade täitmise ning dekoratsioonide valmistamisse oli kaasa tõmmatud üle kolmekümne õpilase, külalised hr-d Eduard Põltsama, Joh. Roosaar, A. Kohv, E. Kangro ning patroonidena õpetajadki, eesotsas Humanitaarringi hooldaja — õpet. pr. L. Vihalemiga ja hr.

Valgmaga. Muusika oli üsna õnnestunult valitud Tšaikovski, Griegi, Chopini, Rubinsteini, Liebmirski jt. paremaid paladest; triole oli seadnud Joh. Roosaar.

I vaatus, mis mängis merepõhjas, oli oma hooga ning liikuva veerose, meretähtede ja merikasvude tantsuga ning raske, kuid š. Teitelbaumi poolt hästi ette kantud kuld-kalakese balletiga — parimaks. Valgusefektid tegid merepõhja salapäraseks ja sügavaks, kuid nüansikaks ning ehtsalt liikuvaks.

II vaatuse kaliifi palee võlus juba väliselt oma suurepärase lõunamaise vaatega ning müstikaga, mida sisendasid paljaste mõõkadega valvurite ning uhke kaliifi ees tantsivad võlurid-idamaalannad. Ei saa jätta eraldi märkimata vaatuse müstilisimat ning raskeimat etteastet — tuletantsu G. Bothi õnnestunud ettekandes ning särtsukat lõppstseeni — otse akrobaa-

Tsimblitants — stseen II vaatusest.

Vasakult: Lia Kivi, Karin Vända ja Laine Helmerand.

tilist mõõgatantsu külaliselt hr. Ed. Põltsamalt.

III vaatus, aiapidu Eestis, tulles igapäevasele elule nagu liiga lähedale, tõmbas tubli osakese eelmisist vaatusist tekkinud põnevus- ning uudishimutundest maha, jäi oma terrassilaudadega liiga külmaks pärast merepõhja sügavat ilu, meretaimedele liikuvat rütmi ja tantsu ning kauge lõunamaa müstilist tundmatust. Selles igapäevsuses ei suutnud A. Jakobsoni läbituntud „Igatsuski“ pääseda täiele mõjule ning Õ. Pelliste pisut liiga tõsiselt esitatud tšardaš kaotas osakese oma tulisest särtsukusest. Julgelt ettekantud hispaania tants E. Nigoli esitusel mõjus juba tõmbavamalt, millele aga krooni aetas hr. Ed. Põltsama raske, kuid tuliselt esitatud vene tants (tuli publiku nõudmisel kordamisele). Kuigi ümbrusesse mitte sobiv, kuid südameile lähedane ning armas eesti tants A. Palmi ja V. Lepiku ettekandes lõpetas vaimustavrõõmsalt Miki auks korraldatud tantsude revüü, ja kui siis lõpuks Miki ise (Lia Tappo) tantsis „Jaaniussikeste idüllil“ saatel oma lõbusalt-naljaka ning eriti lõpus loomutruu ning

läbituntud tantsu, jäi tunne, et kogu õhtu kavaline osa oli täiesti õnnestunud.

Ja lõpuks — ei saa tunnustamata jätta teistegi esinejate võimeid, tantsudele kaasaelamist ning suurt hoolt nende õppimisel.

Ainult üks pisikene kild torkas üsna valusalt silma: Mikile — tiitli kandjale — oli pühendatud liiga vähe tähelepanu. Nägime palju häid tantsijaid — merekasve ning võlureid, nägime Mikitki liikumas nende keskel, kuid seiklused — need jäid siiski rohkem dekoratsioonide, ei — vaatuste selgitada. Nüüd on ta siin, nüüd seal — dikteeris vaatus, ja Mikil ei lastud palju kaasa rääkida. Tema ümber elati, seigeldi; tema oli aga vaid kõiki kooshoidev lüli. Ja enam-vähem — hoidiski.

Korraldajad ja tegelased Lui Kruusmaa ning hr. Ed. Põltsamaga eesotsas olid teinud aga tänuväärt töö, töö, mida saalitäis publiku applausid ning lilled etenduse lõpul kaugegtki ei jõudnud tasuda, kuid mille tasus tehtud töö ise.

Enn Kera

„Kuma“ nr. 1

Tartu Õpetajate Seminari õpilasingi ajakiri. Ilmunud aprillis 1940.

Praegune „Kuma“ on välja arenenud 1916. a. tolleaegse Tartu Vene seminari eesti soost õpilaste salajasest käsitsikirjutatud ajakirjast. Ajakiri on heal paberil, suures formaadis (20,5 × 27,5 cm), samuti ei jäta ta soovida trükitehniliselt.

Sisust oleks mainida esmalt kolme jutustust, milledest kahtlemata kõige paremaks osutub E. Toome auhinnatud töö „Raske päev“. Tähelepanu väärrib ka L. Rimmeli „Painaja“, mis on samuti auhinnatud, ja kolmandaks E. Möldre „Alaväärsus“. Huvitav on kõige kolme töö juures asjaolu, et igaühes neist peitub motiiv: „Töö on ainsaks tõhusaks endasäilitamise vahendiks eluvõitluses“. Selle motiivi ümber on kujundatudki iga jutustuse sündmustik.

A. Lehelt on lõbus Vabadussõja aineil kirjutatud lugu „Kadunud seakints“, milles sõbraliku soojusega on antud edasi episoodike tolleaegsete seminaristide elust sõja ajal.

Artikleist H. Källo „Rahva enesekaitse vahendeid“, on akuutne ja asjalikke väiteid sisaldav, kuna L. Tali „Terves kehas terve vaim“ ei ütle lugejale midagi uut, sisaldades vanu ja üldtuntud mõisteid ja fraase.

Luuletusist on ära toodud auhin-

natud luuletusi ja ka teisi. H. Ahvena „Kui veerev kivi“ (auhinn.), E. Siiraku „Nukker mälestus“ (auhinn.) ja E. Toome „Igatsus“ (auhinn.). Auhindamata töödest esimese autori „Kevadel“ ja L. Rimmeli „Kannan endas“.

Sisus on veel koolikroonika, dir. J. Porti „Kuma paistab jälle“, järeleühüü A. H. Tammsaarele, „Vil. E. Oja muusikaline laureaat“ jne.

Linoollõigetega, milliseid on käesolevas numbris viis, võib rahulduda. Osa neist on toodud ajakirjas leiduvate tööde illustratsiooniks. Leidub ka koolieluga ja isetegevusega seoses olevaid fotosid.

„Kumat“ lehitsedes ja lugedes võib temaga julgesti rahulduda ja teda lugeda Tartu koolinoorsoo ajakirjade paremiku hulka.

Küll peab märkima, et ajakirjas pidanuks rohkem rõhku panema üldisele illustreerimisele (pealkirjades ja üksikute osade esiletõstmisel, näit. koolikroonika jt. Praeguses numbris nimetatud illustreeringud puuduvad peagu täiesti, välja arvatud paar vinjetti. Samuti oleks ajakirjas võinud käsitlemist leida arvustused ja poleemika.

Rich. Jurss.

„Sulatusahi“

Taani kirjaniku Kaj Munki näidend 5 vaatuses. Esietendus toimus „Vanemuises“ 15. märtsil s. a. Näidendi lavastas A. Meering. Lavapildid A. Lepikult.

Näidendi põhiideeks on võitlus humanismi ja tõe kasuks. Siin näidatakse, kui kaugele võib minna šovinistlik patriotism, eriti rassiteooria tõlgitsemisel.

Riigis, millele ei ole sihilikult määratud kindlat asukohta, vaid ta asub „kuskil“, leiabki aset tõdede ja õiguse jalgade alla tallamine. Kõik, kes ei ole aarialased

ega suuda seda must-valgel tõestada, hävitatakse ja hüljatakse armutult puhta tõe ja isamaa „kasuks“. Minnakse isegi nii kaugele, et tahetakse kõigutada ka ajaloo tõdesid. Isegi Jeesust tahetakse teha üle öö aarialaseks, kuigi ta oli ja jääb juudiks.

Näidendis ohverdatakse selle põhimõtte kasuks kahe noore inimese eluõnn. Kuna öde (prl. Schmidt) ja vend (dr. Helm) ei suuda tõestada oma aarialist päritolu.

Teiseks tegelaste paariks ja ohvriks on prof. Menneke ja prof. Dorn. Viimane on riigi tõekspidamiste ko-

haselt küll kangelane ja rahvapoeg, ent meie silmis on temagi rumaluse ohver.

Prof. Menneke kui tõsine ja tagasihoidlik muinsusteadlane on avastanud väga vana Jeesuse näopildi. Selle pildi leidmine tooks kindlasti palju kasu teadusele, kuid ta kolleeg prof. Dorn, inimene, kes ihkab austusi ja ovatsioone, ei tunnusta seda rassipoliitilistel kaalutlustel ja sunnib ka prof. Menneket purustama tõde, rassi — aaria tõu kasuks. Prof. Menneke teebki lõpuks seda, kuid isiklikult jääb tõe juurde. Selle peab ta lunastama aga maalt väljasaatmisega.

Tegelastest A. Mering andis õhtu parima kuju, luues meile tõetruu pildi tollest tagasihoidlikust, hingelisest ja kohati hajameelsest professorist. Eriti hinnatav on episood kõrgemate isikute ees esinemisel, valusalt mõjuv tõe purustamine ja veidi hiljem jõuline eneseleidmine.

E. Vahur lõi meile sooja kaastunnet tekitava prl. Schmidt, naise, kes pidi kannatama, kuid kellele ka õnn naeratas läbi pisarate.

A. Mälton esines rabeleva ja austustihkava professor Dornina, kuid tundub, et need rabelemised pidanuks olema veidi enam sordiini all.

Laita ei tule ka J. Jürgot dr. Helmina ja A. Tammemetsa pr. Trahena, samuti L. Rammulit prl. Fürstina.

Küll jäi nii esinemiselt kui ka välimuselt nigelaks riigipea (V. Ader). Milleks sellise riigi peale, nagu see pidi olema selles näidendis, kus käsil nii põhjapanevad reformid, oli selga tõmmatud kõige odavamast riidest midagi kaitseliidu mundri taolist, see jääb küsitavaks.

Üldiselt tõsisema lavateose hindajale pakub „Sulatusahi“ palju nii siult kui ka lavastuselt.

Rich. Jurss.

KOOLIELU

KOMMERTSKOOLI VILISTLASKOGU KIRJANDITEVÖISTLUSE TULEMUSIST

9. märtsil, koolide pidulikul aastapäeva-aktusel, tegi vilistlaskogu esimees A. Peets teatavaks vilistlaskogu poolt väljakuulutatud traditsioonilise kirjanditevõistluse tulemused.

Vanemas rühmas jagati 1. ja 2. auhind kolme väärse töö vahel. Autoreiks olid Enn Kera (Komm. II kl.), Harjo Tari (Komm. III kl.) ja Kalju Kääri (Komm. II kl.). Kõigi tööde teemaks oli „Vanade ja noorte vahekorde elus ja kirjanduses“. 3. auhind anti Martin Annusele (Komm. III kl.) töö eest „Sport ja tervis“ ning kaks ergutusauhinda — Kalju Lepikule (Komm. I kl.) ja Valve Kasele (Komm. I kl.), kes kirjutasid teemal „Vanad ja noored...“.

Nooremas rühmas anti 1. auhind Rudolf Uibole (Ärindusk. II kl.) töö eest „Sport ja tervis“ ning 3. auhind Lembit Annusele (Ärindusk. II kl.) töö eest „Tüli tühja asja pärast“. Ergutusauhinnad määrati Endel Kriisale (Reaalk. I kl.), Helme Brudelile (Ärindusk. II kl.) ja Rosalinde Mõttusele (Kaubandusk. I kl.).

Muusikaringi tegevus 1939./40. õ/a.

Juhatus: Endel Ainla — juhataja, Endel Koppa — juhataja abi, Anfissa Antsov — sekretär, Endel Laasik — laekur, Karin Väнда — sekretäri abi. Hooldajaks õpetajaks on hr. Eomõis.

Muusikaringi juhatuse koosolekul arutati eeloleva kooliaasta tegevuskava, kus otsustati korraldada pidu. Peo korraldamiseks tehti juba tarvilikke eeltöid, kuid sellest tõmbas kriipsu läbi kooli uude koolimajja kolimine. Uus koolimaja oli aga pidudega nii koormatud, et Muusikaring pidi loobuma peo korraldamisest. Küll lõi aga ta hoogsalt kaasa teiste ringide poolt korraldatud üritustel.

Kõigepealt Muusikaringi segakoor esines mälestuste-õhtul, mis korraldati vanast koolimajast lahkumise puhul. Teisel poolaastal kerkis üles mõte, et Muusikaring võiks asutada meeskoori. See mõte saigi teoks ja juba 17. veebruaril korraldatud õpilaskonna peol võis kuulda meeskoori laulu energilise koorijuhi Endel Ainla juhtimisel.

Endel Koppa

Male-meistriturniiri tagajärgedest

Juba veebruaris alanud male-meistriturniir lõppes 23. aprillil, millal H. Pärn, mängides viiki E. Mikkeliaga, kindlustas enesele esimese ja teise koha jagamise koos A. Helbega.

Kuigi üheksast lõppgruppri pääsenust pärast paari partiid Kommusaar ja Roonemaa kas ajapuudusel või mingil muul põhjusel loobusid, võtsid pikad, korduvalt katkestatud partiid ometi aega, sest kõik võistlejad olid täis võistlus- ning võidutahet.

Võrreldes punktide seisu eelgruppides, leid-

		1	2	3	4	5	6	7	Punkte
1. ja 2. ning koolide	H. Pärn	—	½	½	1	1	1	1	5
	A. Helbe	½	—	1	1	½	1	1	5
	3. E. Mikkel	½	0	—	1	½	1	1	4
	4. E. Keerd	0	0	0	—	1	1	1	3
	5. E. Sööt	0	½	½	0	—	1	0	2
	6. O. Kraav	0	0	0	0	0	—	1	1
	7. V. Toots	0	0	0	0	1	0	—	1

MALERINGI VÄLKTURNIIR.

Maleringi tänavuse viimase ürituse — välkturniiri vastu tunti õpilaste hulgas elavat huvi. Kuna meistriturniiri kolm esimest kaasa ei võistelnud, kujunes võistlus esikohatade pärast vägagi pinevaks.

Esikoha saavutas Kalju Kääri (Kommerts-kooli II kl.), kes võitis kindlalt kõiki vastaseid ja omandas võitjale väljapandud auhinna — Paul Kerese maleõpperaamatu „Male-kool“ I.

Välmale harrastaja Aljako tunduvalt mahajäämist Käärist võib osalt vabandada ebaõnnega. Näiteks kaotas ta Kraavile lihtsast

sid finaalis nii võistlejate paremusjärjestuses kui ka punktide arvus aset üsna suured ning mitmeti üllatavad muudatused.

Eelgruppides silmapaistvaimalt esinenud V. Toots suutis lõppgruppis saavutada vaid 1 punkti, kaotades 5 partiid, kuna vaevu finaali pääsenud Pärn jagas esikoha Helbega, omades kumbki 5 punkti. Suurima üllatusena tuli aga favoriidi E. Mikkeli kolmandaks jäämine. Küllap siin seiras meie koolide maleau südikat ülahoidjat ebaõnn, millisele tõigale annavad parima tõenduse väärikalt head kohad Maleseltsi välk- ning üldturniiridel.

lõppmängus, omades kaks lippu vastase ratsu vastu!

Hakki, Kraavi ja Makarovi esinemine väärrib kiitust. Need kolm ühes Keerdi ja Söödiga on meie kooli kõige lootustandvamad noored maletajad.

Uugi ja Malkovi kohta võib ütelda, et nemad ei ole veel „välgu-ealised“. Välmale-tajal peab olema rohkem teadmisi avanguist ja rohkem praktikat kiireks otsustamiseks; välmaletaja peab ühe pilguga nägema kõiki malendeid ja nende võimalikke käike.

Üksikasjaliku ülevaate turniirist annab järgnev tabel.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Punkte
1. Kääri	—	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	13
2. Aljako	0	—	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	10
3. Hakki	0	1	—	½	0	½	1	1	1	1	1	1	1	1	10
4. Kraav	0	1	½	—	0	½	1	1	1	1	1	1	1	1	10
5. Makarov	0	0	1	1	—	1	0	1	1	1	1	1	1	1	10
6. Keerd	0	0	½	½	0	—	1	½	0	1	1	1	1	1	7½
7. Sööt	0	0	0	0	0	1	—	1	0	1	1	1	1	1	7
8. Kaasikmäe	0	0	0	0	0	½	0	—	1	1	1	1	1	1	6½
9. Uibo	0	0	0	0	0	1	1	0	—	0	0	1	1	1	5
10. Toots	0	0	0	0	0	0	0	0	1	—	1	1	0	1	4
11. Kivastik	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	—	1	0	1	3
12. Riomar	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	—	1	1	1	2
13. Uuk	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	0	—	0	2
14. Malkov	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	—	1	1

„ILOLI“

väljaandja Tartu Kommerts-kool. Ilmub 6 numbrit õppeaastas.

Vastutav peatoimetaja: **L. Vihalem**. Keeleline korrektor: **J. Valgma**. Kunstiline nõuandja: **V. Sisask**. Majandusjuht: **E. Moss**. Talitusjuht: **K. Väarsi**. Tegevtoimetaja: **E. Kera**. Toimetus: **E. Mikkel** (sekretär), **R. Jurss**, **L. Kruusmaa**, **F. Pärtelpoeg**, **E. Vasemägi**, **L. Pehk**. Talitus: **L. Saar**, **T. Pikker**.

Soodsaim
ostukoht õpilastele
on

A. SAAR'E

raamatu- ja kirjutustarvete-
kauplus

Tartus, Raekoja 2

Lgp.

Fotosõbrad!

Laske kõik oma ülesvõtted ilmutada
kopeerida ja suurendada

Arnold Lille

fotolab.-is Riia 42, Tartu

Täiuslik lab. sisseseade!

Parim ja kiireim töö!

Suuremaile tellimusile erisoodustused

Hästivalmistatud
VALMISRIIDEID
odavate hindadega
pakub

G. Mark

Aleksandri 9 Tartu

Kõiksuguseid

muusikariistu

keeli, osi ja tarbeid

soovitab soodsate hindadega

ED. UUDEL

RAEKOJA 4

TEL. 25-47

Moodsas valikus

**Portfelle
käe- ja rahakotte
albumeid
kohvreid
laste mänguasju jne.**

Tellimised! Parandused!

N. SAAR

Tartus, Raekoja 12

KULLASEPA- JA
MÄRKIDE-TÖÖSTUS

R. TORNIUS

TARTU, AIA 3. TEL. 38-66

Moodsad
jalanõud!

Soodsad
hinnad!

Jalanõudeäri

„Atlanta“

Aleksandri 2, Tartu

K. Harandi

KÖITEKODA

asutatud 1920. a.

Tartus, Suurturg 12.

Valmistan kõiksugu köitetöid
liht- kuni luksusköideteni

Raamatud
 Kirjutustarbed
 Joonestusabinõud
 Maalimistarbed
 Paberikaubad
 Trükitööd
 Köitetööd
 Kunst-nahatööd jne.

Oma kirjastus-pealaod

POSTIMEHE

Raamatu- ja kirjutustarvete-äri

Tartus, Suurturg 16

Tel. 22-50

OLIVA-SEEP

ON PARIM PEREKONNASEEP
 MILLE KOOSSEISUS ON KALLID
 PALMI JA OLIVI OLID.

KVALITEETSED FOTOTARBED

Filmidest: Agfa
 Zeiss-Ikon
 Perutz jt.

ASJATUNDLIKEM
 Ilmutamine
 Kopeerimine
 Suurendused

„ESTO-FOTO“

K. Kalamees

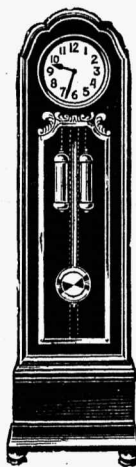
RÜÜTLI 4

TARTU

Ferd. Lepik'u

kella- ja kullasepa-äri ja -tööstus

Tartus, Võidu 9. Tel. 20-31

Suures maitsekas valikus igasuguseid kelli, sörmuseid ja muid kuld-, hõbe- ja kristallkaupu. Kellad proovitud käiguga ja vastutusega. Kulla- ja kella-sepatööd tehakse korralikult ja mõdukate hindadega omas töökojas.

ODAVAIM ostukoht KOOLI-
 ÕPILASTELE!

Jalanõude-tööstus

„MARS“

TARTU

NARVA 47

Soovitab soodsate hindadega oma tööstuse tooteid nii kodu- kui välismaa materjalist. Tellimused täidetakse kiirelt ja asjatundlikult. Tööde eest täielik vastutus. Parandused.

Omanik **J. ALVRE**

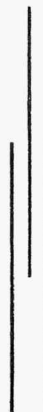
Tuntuim
raamatute ja kirjutus-
tarvete ostukoht on

A. Reinhold'i

Raamatu- ja kirjutus-
tarvete-äri Tartus

SUURTURG 12

SUURES VALIKUS
ÕPPERAAMATUID

SOOVITAB

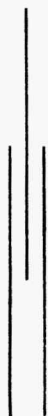
„KOOLIVARA“

TARTU

VÕIDU 10

TEL. 28-29

KIRJUTUS- JA
KOOLITARBED

ostate soodsaimalt

KOOLIVARA'LT

Tartu

Võidu 10

Tel. 28-29

ÕPILASED!

Külastades

V. Toomiku

pudukauplust,

Tartus, Tähe 69.

VEENDUTE,
et see on
soodsaim
ostukoht
just TEILE

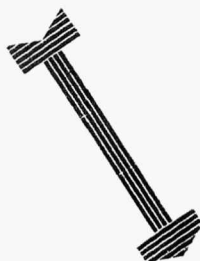
MEELDIVAID
ÜSIK- JA
GRUPIILTE
VALMISTAB

MEISTERFOTOGRAAF
HEINO EHAPALU
GUSTAV-ADOLFI 8
TARTU

TÄHELEPANU!

Teie vajate spordi-
tarbeid algavaks
hooajaks!

Tuntuim ja soodsaim
ostukoht on

J. Kivastik'u
sporditarvete-äri
Tartu, Rüütli 8

PILDIRAAMITÖÖSTUS

KARL LUKK

TARTUS, VÕIDU 12

pildiraamid ja
tapeediliistud,
ovaal- ja motiiv-
raamid.

kullatud,
poleeritud ja
vakseeritud

Suur valik
raamitud ja
raamimata
seinapilte

Riiete kiirpressimine
ja keemiline puhastus

Korralik töö!
Odavad hinnad!

„MEMPHIS“

Tartu, Suurturg 3

Tel. 36-04

Riigiraamatukogu.

8 56123

Nii kõneldi ja veidi kadestavaltki: see on ju avalik saladus, et ta algas oma äri, mis läheb nii ütlemata hästi, rahaga, mille sai enda ja oma naise elu kindlustamisega.

Jah, igäüks on ise oma õnne sepp.

Tee sinagi nii ja kindlusta kohe enda, oma naise ja laste elu

ÜHISTEGELIKUS KINDLUSTUSSELTSIS

„EESTI“

NOORED, tulevased Eesti majandusjuhid, **tutvuge ühistevuse põhimõtetega!**

ÜHISTEGEVUS on meie rahvusliku majanduse kandja. ÜHISTEGEVUSES peitub meie riigi ja rahva majanduslik tulevik.

NOORED, toetage oma koolikooperatiive ostudega! See on teie ligem ühistegeline ettevõte.

Organiseerige oma kooli juurde SÄÄSTURINGID!

Näigusad säästu- (hoiu-)karbid annab ühispank teile tasuta.

ÜHISPANK

Tartu Eesti Laenu- ja Hoiu-Ühisus

asut. 1902. a.

Tartus, Suurturg 14, omas majas. Tel. 42-60

5 6123

Õppurid! Tähelepanu!

SOOVITAME SUURIMAS VALIKUS JA
TUNTUD HEADUSES

VALMISRIIDEID,

vormi-, kleidi-, ülikonna-, palitu-,
voodri- ja pesuriideid; noorkotkaste,
kodutütarde, gaidide riideid ja mitme-
suguseid käsitööriideid

SUURÄRI FIRMA

M. Jänes

Kaubahoov 8-9-10-11-12, tel. 25 91

Tartu Linnapank

Tartus, Raekojas, tel.-d 22-32, 31-32

Võtab raha hoiule jooksvale arvele,
kindla tähtaja peale ja kuude viisi.

Annab laene. Ostab ja müüb väärt-
pabereid. Müüb Riigi Klassiloterii-
pileteid.

Toimetab kõiki pangaoperatsioone.

Korrespondendid kõigis kodumaa linnades ja
rahvarikkamates kohtades.

Saadaval hoiukarbid.

Hind 60 senti.